

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva 5
— Telefon št. 3122, 3123, 3124,
3125, 3126.
Inseratni oddelček: Ljubljana, Selen-
burgova ul. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Grojski trg št. 7.
Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica 2.
Telefon št. 190.
Računi pri pošti, ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga čisto 78.180,
Wien št. 105.241.

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno 25 din.
Za inozemstvo 40 din.

Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica 5, telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126; Maribor,
Grojski trg št. 7, telefon št. 2455;
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1,
telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo.

Azija in evropski konflikt

Ves čas, ko so se zbirali črni oblaki nad Evropo in je čim dalje bolj kazalo, da se bo vojna vihrala zdej, zdaj sprožila, so bila na dnevnem redu ugi-
banja, ali se bo tudi Japonska udele-
žila vojne ali ne. To je bilo seveda še
v dobi, ko se je računalo, da se bo tu-
di Rusija vojne udeležila na strani An-
glije in Francije, pa se je zdelo zelo
verjetno, da bo to izzvalo tudi udeležbo
Japonske kot članice protikomunistič-
nega pakta. Razmerje med silami se
je zatem razvilo precej drugače, kakor
je takrat kazalo in je zato reakcija z
japonske strani dokaj različna od tega,
kar se je domnevalo poprej. Zvezo
proti kominterni so na Japonskem po
presenetljivem moskovsko-berlinskem
paktu proglasili za umrlo. Premirje z
Rusijo pa so v dani situaciji sprejeli v
Tokiu kot olajšanje in dasi naglašajo,
da s tem sporne zadeve nikakor še ni-
so urejene, je vendarle položaj tak, da
zaenkrat na kako japonsko inicijativo
zoper Rusijo ni misliti.

Bilo je sprito tega povsem prirodno,
da so v Tokiu začeli takoj z izkorišča-
njem nove situacije tamkaj, kjer se
jim obeta največja ugodnost in kjer
imajo največ neurejenih problemov.
Vojno s Kitajci je treba uspešno za-
ključiti in odmor v sporih z Rusijo se
more s tem najbolje izkoristiti. Zato
se niso nikjer začudili, ko so prišla po-
ročila, da se je na novo začela japo-
nska ofenziva v srednji Kini. Ofenziva
pa se izvaja na razmeroma majhnem
ozemlju. Borbe se vršijo v pokrajini
Hunan, ki je ni zamenjavati s provin-
co Honan, in sicer v okolici mesta
Čangčang, ki je prestolnica dežele. Tja-
kaj prodirajo Japonci ob železnici, ki
drži iz Hankova na jug v Kanton. Japo-
nske operacije imajo očitno za cilj
ustvariti zvezo med zavzetim ozemljem
v osrčju Kitajske okrog Hankova na
Jangceju ter postojankami v Kantonu,
vodilnem gospodarskem središču juga.
Toda podobno je, da so bili Japonci za
ofenzivo slabo pripravljeni, pa da ne-
mara še niso mogli prestaviti svojih
bojnih sil v zadostnem številu. Saj se
istočasno Kitajci gibljejo v ofenzivnih
namenih prav tu na jugu, v okolici
Kantona vedno bolj se kaže, da je pre-
okret celotne mednarodne situacije ja-
panske vlade popolnoma presenetil ter
jo našel povsem neinformirano in ne-
pripravljeno, pa da zato novega polo-
žaja še ni mogla primerno izkoristiti
na Kitajskem. Za bodoče je treba vzeti
v poštev še dejstvo, da se bliža zi-
ma, ko se v vzhodni Aziji običajno
prekinejo vojne akcije in se armade
omejujejo na priprave za spomlad. Kakš-
na bo situacija spomladi, je že drugo
vprašanje in nikakor ni samo ob sebi
umljivo, da bo še vedno za japonske
agresivne načrte tako ugodna kakor
sedaj. Podobno je, da izvira od tod ne-
kaka rezerviranost v Tokiu, nerazpo-
loženost, ki se kar ne ujema s trenut-
nimi prednostmi novo nastalega raz-
merja sil.

V zvezi z novo situacijo so se v sve-
tovnem tisku pojavile nekatere vesti
in napovedi, ki so vzbudile pozornost.
Tičeje se razmerja med Sovjetsko uni-
jo in Veliko Britanijo. Gre za vesti o
zbiranju ruskih čet na afganski meji
in o podobnih pripravah na meji med
Kitajsko in Indijo. Te vesti so bile po-
sebnost zmedene, ker se vedele poveda-
ti, da so ruske čete zasedle Sinkiang,
to je kitajski Turkestan. V tej obliki
je sporočilo nedvomno netočno, zakaj
že nekaj let je, kar so sovjetske čete
to storile in se že od takrat držijo v
deželi Sinkiang. Mogoče je tako, da so
razširile zasedeni pas in se primaknile
bliže k mejam britanske Indije, ali pa
razširile svoj vpliv še bolj proti vzhodu,
v smeri proti pravi Kitajski.

Taka taktika bi povsem bila v skla-
du z možnostmi, ki se nudijo, dasi je
treba poudariti, da tudi sedaj Rusi ni-
so imeli in niso mogli imeti nikakih
težav, ko so zasedli kitajski Turkestan.
Kitajska sama je v največjih težavah.
provinca Sinkiang je bila od nekdanj
od osrednjih kitajskih oblasti le malo
zavisna in je mogla živeti svoje po-
sebnost življenje, saj je od prave Kitaj-
ske ne le oddaljena za ogromne raz-
dalje, temveč od nje različna tudi po
tem, da ima muslimansko prebival-
stvo. Sprito bližine ruskih železnic je
bila tudi v gospodarskem pogledu na
rusko osrednjo Azijo mnogo bolj na-
vezana nego na oddaljeno Kino. For-
malno pa je ostala podrejena Kitajski,
ki se pač brez potrebe in nuje ne bo
odrekla temu pravnemu odnošaju. Da
bi sovjetska vlada smatrala prav seda-
nji trenutek ugoden za tako transakci-
jo, se zdi verjetno, da si seveda ni ne-
mogoče. Tudi Zunanja Mongolija, ki je
urejena povsem po sovjetsko, je for-
malno še vedno pod kitajsko vrhovno
oblastjo in se Rusiji dosedaj ni zdelo
vredno, da bi bila spremenila ta prav-
ni odnošaj.

Kar se tiče poročil, ki pripovedujejo

Mir ali nadaljevanje vojne

**Dva zanimiva članka z enakim naslovom o potrebi sklenitve miru: v mo-
skovskih „Izvestijih“ in v „Frankfurter Zeitung“ — V pričakovanju angleško-
francoskega odgovora Hitlerju**

Moskva. 9. okt. s. Današnja »Izvestja«
prinašajo uvodnik pod naslovom »Mir ali
vojna«, v katerem pravijo: Sedaj ne more
niče oporekati, da je vojna na Poljskem
končana. Razen poljskih plemičev ni niko-
gar, ki bi želel, da bi bila ohranjena umet-
no sestavljena poljska država, ki je teme-
ljila na brezpravnosti in zatiranju vseh na-
rodov. Vladi Nemčije in Rusije sta si po-
stavili nalogo, da vzpostavita na Poljskem
red in mir in omogočita prebivalstvu mir-
no življenje, ki odgovarja njegovim nacio-
nalnim posebnostim. Izredno hitri razpad
poljske države je neoporečen dokaz za nje-
no življenjsko nesposobnost. S tem razpa-
dom pa je odstranjen tudi vzrok za nade-
ljevanje vojne na zapadu Evrope. Vsakdo
mora uvideti, da poljska država ne more
biti vzpostavljena, kljub temu pa se boju-
jeta Anglija in Francija dalje pod parolo
zopetne vzpostavitve Poljske, kar ne more
biti v opravičilo za prelivanje krvi. To je
nasprotno interesom vseh narodov.

V svojem govoru v rajstagu je poglavar
nemške vlade Hitler postavil predloge za
uređitev poljskega vprašanja in likvidacijo
vojne. Predlagal je sklicanje konference
vseil, ki bi imela posebno garancijo, da
zašigra mir in varnost v Evropi. Predložil
je, da se v novih narodnostnih mejah us-
tovi nova poljska država, toda v taki ob-
liki, da bi bila izključena vsaka nova voj-
na nevarnost v vzhodni Evropi. Izjavil je
tudi, da namram Franciji nima teritorialnih
zahtev in da jih nikdar ne bo postavil. De-
jal je dalje, da Nemčija po uničenju ver-
sajske pogodbe nima več teritorialnih za-
htev za nadaljnjo revizijo v vzhodni Evro-
pi in da zahteva samo še, da Nemčija dobi
primerne kolonije, predvsem nekdanje nem-
ške.

Hitlerjeve predloge je mogoče sprejeti,
odkloniti ali popraviti, nemogoče pa je sta-
lišče, da na njihovi realni in praktični osno-
vi niso možna pogajanja za hitro skleni-
tev miru. Pričakovati bi bilo, da bosta vladi
Anglije in Francije, ki ponovno poudarja-
ta svojo voljo do miru, zavzeli namram njim
stvarno stališče, da bi bila vojna hitro kon-
čana. Toda angleško in francosko časopis-
je doslej ne kaže, da te predloge nobenega
razumevanja in naglašja da se bo vojna na-
daljevala, dokler ne bodo doseženi oni ci-
lji, ki sta si jih postavili Anglija in Fran-
cija, ko sta stopili v vojno. Pri tem je zna-
čilno, da je vzpostavitev Poljske, ki je bila
preje označevana kot glavni cilj, zdaj
skromno stopila v ozadje. Glavna zahteva
v angleškem in francoskem časopisju je se-
daj: uničenje hitlerizma, boj s Hitlerjevo
ideologijo. Hitlerizem je sedaj označen kot
glavni vzrok vojne nevarnosti ne samo v
Evropi, marveč po vsem svetu. Boj proti
ideologiji hitlerizma je označen kot glavni
in edini namen sedanje vojne. Brez dvo-
ma je to tudi stališče vladnih krogov v
Angliji in Franciji. Vprašanje je ali je mo-
goče ta argument priznat kot utemeljen
in prepričljiv. Vsak človek lahko svo-
bodno izpoveduje vsako ideologijo in bra-
ni ali se pa proti njej bori. Nesmiselna krutost
pa je uničevati ljudi zato, ker so na-
zora, ki drugim ni všeč. To vodi do ideolo-
ških in križarskih vojn kakor v srednjem
veku. Take vojne morejo voditi samo do
iztrebljenja celih generacij. Z ognjem in
mečem pa ni mogoče umčiti nobene ideolo-
gije.

Zaščita kolonialnega gospodarstva pred
nemškimi zahtevami, to je predvsem glav-
ni vojni cilj angleške in francoske vlade.
Poizkus ignorirati Hitlerjeve mirovne pre-
dloge pomeni prevzeti odgovornost za nade-
ljevanje vojne ter za velike žrtve in uni-
čevanje, zvezano z vojno.

Polslužbeni nemški poziv za rešitev miru

Berlin, 9. oktobra. b. Komentarji nem-
ških listov vedno bolj odražajo splošno bo-
jazeno, da zapad ne bo upošteval poslednje-
ga Hitlerjevega poziva za rešitev miru.
Zanimiv je s tega vidika zlasti komentar
ki ga je za inozemstvo napisal v »Frank-
furter Zeitung« njemu direktor dr. Kircher
ki navadno tolmači stališče nemškega zuna-
jnega ministrstva. Dr. Kircher pravi med
drugim:

Spet se, kakor že večkrat v zadnjih letih,
postavlja usodno vprašanje: mir ali
vojna? Nemški narod je smatral odstrani-
tev versajskega diktata za svojo življenjsko
nalogo, toda ta svoj cilj je hotel doseči
mirno in brez prelivanja krvi. Hitler je to
svoje stališče vselej poudarjal in narod je
videl, da mu je mirna revizija Versaja do-

o zbiranju o ruskih sil v bližini meja
britanske Indije, je treba velike pre-
vidnosti. Zelo je značilno, da na An-
gleškem niso napravile nikakega vtisa.
V kolikor se sploh jemljejo v po-
štev, se označujejo kot izraz nasprotne
propagande ali celo kot poskus
nemške taktike, da bi odvrnila ruske
pretenzije od evropskega področja ter
jih vsmerila proti Indiji. Pri tem na-
glašajo, da je zelo malo verjetno, da
bi se dala Rusija zavesti v tako pod-
jetje, ki bi komaj moglo imeti pogojev
za uspeh. Zakaj na severnih mejah In-
dije so ogromna gorovja, največja na
svetu tako po ogromni razsežnosti ka-

slaj uspeša, razen v poljskem primeru. To
se je zgodilo proti Hitlerjevi volji in proti
volji nemškega naroda. Prepričanje, da bo
mogoče mir tudi to pot rešiti, je bilo za
nemški narod izvor vse njegove moralne
hrabrosti in moči. Namesto miru pa je pro-
ti njegovi vojni nastopila vojna, ki jo je
Mussolini pred kratkim označil za »absur-
dno«. Proti vsej dosedanj tradiciji se je
Anglija na milost in nemilost zvezala s
Poljsko. Toda angleška vlada se je odločila
za vojno, ker se je morala zanjo odločiti.

Tej vojni se sedaj postavljajo razni ci-
lji. Do pravih vojni operacij še ni prišlo,
toda Anglija je prepričana v moč svoje
blokade. Na drugi strani je Nemčija pro-
sta na vzhod in lahko zbere vso svojo obo-
roženo silo samo na zapadu. Kakšen smel
naj ima sedaj ta vojna? Vzpostavitev
Poljske? Četudi bi bila Nemčija v tej vo-
jni poražena in bi je ne bilo več, bi ostala
slej ko prej ekspanzivna Rusija, in to de-
stvo zapada ne more veseliti. Ako pa je an-
gleška borba obrnjena samo proti nemški
metodi, naj v Londonu vedo, da spada tu-
di nemško sodelovanje z Rusijo k tako
zvani »metodi«. Proti Nemčiji nista vsa Ev-
ropa ali ves svet, temveč samo Anglija in
Francija.

Mimo vsega tega pa se ne sme pozabiti,
da je z novim nemškim dejanjem na evrops-
kem vzhodu ustvarjena nova stvarnost, ki
je samo s porazom Nemčije ne bo mogoče
odstraniti s sveta. Ne gre več za vpraša-
nje, kako je bila ta stvarnost dosežena
temveč samo za vprašanje, ki zanima tudi
poprečnega Angleža, ali so namreč s tem
kakorkoli oškodovani angleški interesi. To
vprašanje bo stopalo v angleški javnosti ve-
dno bolj pereče v ospredje. Zato lahko že

sedaj vprašamo, ali sta angleški in franco-
ski narod v svoji notranjosti dovolj trdna,
da bosta preslišala Hitlerjeve predloge, ako
jih bosta obe vladi odbili brez »proučitve«?
Razpoke so se v tem pogledu pokazale že
v poslednji razpravi v spodnji zbornici. Go-
tovo je, da bo imel mir mnogo zagovornikov
med Angleži, zlasti ob misli na novo
stvarnost na vzhodu.

Ako pa vse to ne bo odvrnilo od nem-
škega naroda vojne, jo bo pač sprejel v za-
vesti, da se brani. Za svojo obrambo pa ne
potrebujemo nobenega opravičila pred jav-
nostjo.

Tako izzveni ves komentar v poskus pre-
nosa krivde za izbruh sedanje vojne na An-
glijo in Francijo.

Kaj bo Chamberlain odgovoril Hitlerju

London, 9. oktobra. z. Dopisnik »Basler
Nachrichten« poroča svojem listu: Če ne
varajo vsi znaki, Chamberlainov odgovor
Hitlerju ne bo docela negativen. V dobro
poučenih krogih zatrjujejo, da hoče angleška
vlada docela objektivno proučiti Hit-
lerjeva izjavljanja in izluščiti iz njih vse
konkretno in pozitivne pobude. Zato an-
gleško-francoski odgovor ne bo kategori-
čno odklonilen, marveč bo postavljena pa-
ralela med angleško-francoskimi vojnimi
cilji in Hitlerjevim stališčem. Pri tem bo z
angleško-francoske strani prvič oficijelno
postavljena zahteva po zopetni obnovitvi
samostojnosti češkoslovaške in poljske re-
publike in po zagotovitvi samoodločbe za
avstrijsko prebivalstvo. Če bi Anglija in
Francija dobili v tem pogledu konkretna
zagotovila — pod tem pa ne razumeva sa-

mo obljub, marveč dejansko izpraznitev
vsega zasedenega poljskega ter češkega in
slovaškega ozemlja — potem bi pristali na
sklicanje mednarodne mirovne konferen-
ce. Če pa bo Nemčija to odklonila, potem
bosta smatrali Anglija in Francija to kot
dokaz, da ji dejansko ne gre za mir, mar-
več zgolj za krajše ali daljše premirje, da
bi se mogla pripraviti na odločilni spopad
na zapadni fronti.

Daladier bo govoril danes zvečer

London, 9. okt. s. Angleška in franco-
ska vlada bosta jutri ali popoldne po-
dali istočasno izjave v odgovor na govor
kancelarja Hitlerja.

Pariz, 9. oktobra. AA. (Havas) Predsed-
nik francoske vlade Daladier bo imel jutri,
v torek zvečer govor, ki ga bodo prenašale
vse radijske postaje. Daladierov govor pri-
čakujejo z velikim zanimanjem.

Vprašanje Rooseveltovega posredovanja

Washington, 9. oktobra. s. Predsednik
Roosevelt se je danes vrnil iz svoje letne
rezidence v Washington ter takoj pričel s
konferencami s svojimi najožjimi sodelo-
niki. Razgovori veljajo položaju v Evropi,
kakor tudi debati o spremembi nevtral-
nostnega zakona v senatu.

Tajnik predsednika Roosevelta Early je
danes izjavil, da po njegovih informacijah
ameriška vlada ni prejela nobenega pre-
dloga od nemške vlade, da naj bi predse-
dnik Roosevelt posredoval za sklenitev mi-
ru ali premirja v Evropi.

Baltiški Nemci se že selijo v Nemčijo

**Sporazum med Nemčijo in baltičskimi državami, po katerem se bo
v kratkem več deset tisočev Nemcev izselilo v Nemčijo**

Berlin, 9. okt. br. Uradno objavljajo:
Kancelar Hitler je v svojem zadnjem go-
voru postavil predlog, naj bi se v vzhodni
Evropi izvedla preselitev nemških nase-
ljencev, da bi se na ta način ustvarila
strogo ločena narodnostna razmejitev.
Nemška vlada je takoj nato napravila pri
estonski in letonski vladi potrebne korake.
Dosežen je sporazum, da se bo na deset
tisočev Nemcev iz teh dveh držav vrnilo
v Nemčijo, kjer bodo naseljeni v novo
pridobitnih pokrajinah.

»Deutsche diplomatisch-politische Ko-
respondenz« opozarja na to, da so ti nem-
ški naseljenci polnih 700 let všli v važno
kulturno gospodarsko mislo v baltičskih
državah. Dejstvo, da se je Nemčija kljub
temu odločila, da te nemške naseljenice od-
pokliče, dokazuje, da je Nemčija daleč od
tega, da bi izkoristila nemške naseljenice
za kakšno imperialistično cilje, ali da bi ho-
tela z njihovo pomočjo ustvarjati novode
intervencijo. Ob enem pa je to tudi do-
kaz, da Nemčija nima nikakih hegemoni-
stičnih ciljev.

London, 9. okt. s. Po poročilih iz prestol-
ni, baltičskih držav so nemški poslaniki
koncem preteklega tedna posetili zunanje
ministre Estonске, Letonske in Litve ter
prosilili za dovoljenje, da se smejo Nemci
iz teh držav takoj izseliti v Nemčijo. Vse
tri vlade so na nemško zahtevo pristale.

Že večer jutraj so v razna pristojnišča
baltičskih držav prišle nemške transport-
ne ladje, da Nemci prenehajo v Nemčijo.
Izgleda, da Nemčija želi da se izselitev
izvrši ne po možnosti, še pred ukončanjem
ruskih čet v baltičske države. Nemška vlada
je predvsem zavedala, da se takoj izselijo
vsi nemški državljani, zlasti vojaški ob-
vezniki. Nemcem, ki so državljani baltič-
skih držav, je bil stavljen kratek rok ne-
kak dni, v katerem se morajo odločiti, ali
se hočejo izseliti v Nemčijo. Po tem ro-
ku ne bodo več imeli pravice oditi v Nem-
čijo. Mnogi Nemci so takoj predali svoje
imetje ter se pripravljali na takojšnje iz-
selitev.

Bila, 9. okt. s. Uradna letonska agencija
poroča, da sta se nemški in letonski vla-
da sporazumeli, da bosta izvedli o
reprezentativni letonski državljanov nemške
narodnosti. Preliminarna pogajanja za
sklenitev pogodbe se bodo začela v nai-
krašnji župi.

London, 9. okt. s. Prvi letonski Nemec
iz Letonske v Nemčijo je odšel včer j.

kor no orjaških viščinah. Tu ne bi pri-
šlo do uveljavljanja mednarodne orja-
šiti avioni niti tanki marveč le stare
oblike vojevanja. Trajala bi silno dolgo
preden bi si v najboljšem primeru
vojne sile od severa priborile prehod
čez gorovje, a ko bi bile na južni strani,
bi se težave tako rekoč šele začele.
Ti misleci, ki jih izražajo na zapa-
du, pa se jako malo razlikujejo od malo
notišejo v osrednje, kar vsiljuje sed-
bo, da senzacionalnim vestem o ruskih
oprivah na indijskih mejah v An-
gliji sami ne pripišejo posebne važ-
nosti in da jim ne verujejo.

London, 9. oktobra. s. Litovsko časopisje
je zelo rezervirano o pogajanjih med ru-

Nemška vlada je predvsem pozvala vse
nemške državljane na Letonskem in
Estonskem, da se takoj vrnejo v Nemčijo.
Nadalje so bili pozvani k vrnitvi vsi eston-
ski in letonski državljani nemške narod-
nosti, predvsem tisti, ki so vojni obvezni-
ki. Vsem tem pa je bil dan rok 48 ur, da
se odločijo za sprejem nemškega držav-
ljanstva in odhod v Nemčijo, ali pa, da
ostanejo v svojih dosedanjih bivališčih.
Kakor poročajo, se mladina večinoma hi-
tro odziva pozivu nemške vlade, starejši
ljudje pa manj voljno. Izgleda, da pri
njihovi odločitvi igra vlogo strah pred
rusko invazijo. Nemci v Litvi še niso do-
bili poziva za vrnitev, vendar pričakujejo,
da bo poziv sledil še tokom tedna. Po za-
dnjih podatkih je Nemcev v Litvi 30 do
40 tisoč po večini naseljenecv skozi več
generacij. V Letonski cenijo število Nem-
cev na 60.000, v Estoniki na 18.000.

London, 9. okt. s. Pr poročilu iz Berlina
bo v kratkem nažeto tudi vprašanje re-
patriacije Nemcev v Rusiji.

Kam z Nemci z Balkana

Basel, 9. okt. z. »Basler Nachrichten« se
bavijo s preseljevanjem nemških narodnih
manjšin iz obrobni držav Nemčije in po-

ročajo v zvezi s tem na podlagi informacij
iz Berlina, Bukarešte, Budimpešte in
Beograda, da namerava Nemčija nemške
izselence iz Jugoslavije, Madžarske in
Rumunije naseliti v češko-moravskem
protektoratu ter v zapadnih pokrajinah
Poljske. V zvezi s tem je Nemčija predla-
gala Rusiji, da bi se večje število čeških
in moravskih kmetov ter obrtnikov izse-
lilo iz protektorata v Rusijo. Ruska vlada
je že obvestila nemško vlado, da je pri-
pravljena sprejeti te izselence. Zide na-
merava Nemčija naseliti v Galiciji in bi
naj bila ta židovska država dostopna vsem
židovskim izselencem iz vse Evrope.

Belin, 9. okt. z. Po zanesljivih informacijah
so bila pogajanja z Estonsko, Letonsko
in Litvo glede preselitve tamšnjih
Nemcev danes zaključena. Skupno se bo
izselilo iz baltičskih držav nad 100.000 Nem-
cev. V talinsko luko je že prišlo 5 nem-
ških potniških parnikov, ki bodo izvršili
prevoz. Na Estonskem se je prijavilo
15.000 nemških naseljenecv, ki so se odlo-
čili za povratek v domovino. Po dogovoru
z estonsko vlado se morajo Nemci izseliti
v roku dveh tednov. V dobro poučenih
berlinskih krogih zatrjujejo, da bodo nem-
ške izselence z baltičskih držav naselili v
zapadnih pokrajinah Poljske, predvsem v
poznanskem in lodžkem okrožju, kjer je
sedaj poljska večina.

Ruske čete včeraj vkorakale v Estonijo

**Pogajanja z Litvo še niso končana in se je litovska dele-
gacija včeraj z letalom vrnila v Kovno**

Kovno, 9. okt. br. Podpredsednik vlade
Bisauskas in vrhovni poveljnik litovske
vojske general Rastikis, ki sta tokrat
spremljala zunanjega ministra Urbisa v
Moskvo, sta danes dopolne neprilakova-
no z letalom zapustila Moskvo in se v pr-
vih popoldanskih urah vrnila v Kovno.
Takoj po njunem prihodu se je sestala vla-
da pod vodstvom prezidenta republike
Smolone. Seja vlade je trajala ves popo-
dan.

Kakor kaže, so pri sedanjih pogajanjih
med Litvo in Rusijo v Moskvi nastale no-
ve težave. Bisauskas in Rastikis sta pri-
šla v Kovno po nova podrobna navodila.
Bržkone se bosta že jutri spet vrnila v Ru-
sijo.

Kovno, 9. oktobra. AA. (Havas) Uradni
krogi varujejo popolno diskretnost v zvezi
z litvansko-sovjetskimi pogajanjmi. Po ne-
kih vesteh je prišlo do spremembe sov-
jetskih zahtev glede utrjevalnih del. V do-
bro obveščenih krogih se naglašja, da je Li-
tva pobornica splošnega miru ter je na
osnovi tega pripravljena sodelovati z Ru-
sijo pri obrambi miru, vendar zahteva po-
polno suverenost Litve bi sprejela pomoč
Rusije, če bi bila napadena, toda brez ena-
ke lastne obveznosti. Na drugi strani se
javno mnenje nadeja, da bo Rusija odstopi-
la Vilno Litvi.

London, 9. oktobra. s. Litovsko časopisje
je zelo rezervirano o pogajanjih med ru-

ske vlado in litovsko delegacijo v Moskvi.
V dobro poučenih krogih v Kovnu pravijo,
da zahteva Rusija od Litve ustanovitev
ruskih letalskih oporišč v Vilkomiru, Kai-
šedorysu in luki Palangos (Polangen),
hoče pa zato prepustiti Litvi del vilen-
skega okrožja, ki ima litovsko večino.

Ruske čete v Estoniji

Amsterdam, 9. okt. br. »Politiken« po-
roča iz Stockholm, da so danes ruske čete
vkorakale na Estonsko. Skupno je za-
enkrat prišlo 21.000 mož, ki so določeni, da
zasedejo vojaška oporišča, določena v
estonsko-ruski pogodbi. Sledilo bo še pri-
bližno 20.000 mož, tako da bo ruska po-
sadka na Estonskem mnogo večja, kakor
pa vsa estonska vojska.

Reval, 9. okt. s. Ruska vojska je zvečer
pričela korakati preko meje na estonsko
ozemlje.

Pred zasedbo vojaških oporišč na Letonskem

Moskva, 9. oktobra. AA. Vrhovni svet
Sovjetske Rusije je ratificiral včeraj sov-
jetsko-letonski pakt o medsebojni pomoči,
podpisan v Moskvi dne 5. oktobra.

Pariz, 9. okt. s. Po poročilih iz Rige na-
merava ruska vojska nastaniti svoje po-

Nadaljevanje na 2. strani

sadke na Letonskem predvsem v mestih Līvāva, Vindava in Piltāga, poleg tega pa tudi v važnem železniškem križišču Dvinsk (Dangavpils) v bližini rusko-letonsko-litovske meje.

Finski odposlanec na poti v Moskvo

Stockholm, 9. okt. s. Finski poslanik v Stockholmu, bivši predsednik finske vlade dr. Pasikivi, odpotuje še danes kot zastopnik finske vlade na pogajanja v Moskvo. Dr. Pasikivi velja kot posebno dober poznavalec Rusije in ruskih razmer. Iz dejstva, da v Moskvo ne poide finski zunanji minister, sklepajo, da namerava Finska v pogajanjih zavzeti odločnejše stališče in pristati na manj koncesij nego Estonka, Letonska in Litva.

Finski zunanji minister Erko je izjavil švedskim novinarjem, da mu ni ničesar znanega o teritorialnih zahtevah Rusije na pram Finski. Kljub temu se tu vzdržujejo vesti, da namerava Rusija zahtevati od Finske otok Hogland in tri manjše otoke v finskem zalivu. V švedskih vladnih krogih kažejo veliko zaskrbljenost zaradi rusko-finskih odnošajev. Poudarjajo, da je Finska po geografski legi in kulturi orientirana

proti zapadu in da je ni mogoče smatrati kot obrobno državo Rusije, kakor Estonko, Letonsko in Litvo.

Kodanj, 9. oktobra. z. »United Press« poroča, da računajo v litovskih krogih s tem, da bo Rusija zahtevala od Finske vsa vojaška kontrolo nad otoki Hogland, Lavansaari in Seitskär. Ruski krogi so nazirajo, da ti otoki za Finsko niso življenjske važnosti. Izgleda pa, da se Finska tako dalekosežnim zahtevam protivi. To se da sklepati tudi iz obsežnih vojaških ukrepov. V vzhodnih pokrajinah je uklinjen pouk v vseh šolah, poslojpa pa so uporabili za nastanitev vojaštva.

Zagotovilo Molotova rumunskemu poslaniku

Bukarešta, 9. oktobra. AA. (Stefani). Listi poročajo iz Moskve, da je Molotov o priliki sprejema novega rumunskega poslanika v Moskvi Davidescu zagotavljal, da Rusija nima nobenih napadalnih namenov proti Rumuniji.

Pogajanja s Turčijo

Moskva, 9. oktobra. AA. (Havas). Turki minister za zunanje zadeve Saradzoglu se niti včeraj ni sestal z Molotovom, ki ni imel z njim nobenega razgovora že od 2. oktobra.

Nemški gospodarstveniki pri Molotovu v Kremlju

Gospodarski dogovor med Nemčijo in Rusijo se bo začel obojestransko izvajati pospešeno in v velikem obsegu

Berlin, 9. okt. br. O včerajšnjem prihodu nemške gospodarske misije v Moskvo in prvem sestanku njenih voditeljev z Molotovom, je bil objavljen danes dopolnjen naslednji komunikat:

Člani nemške gospodarske delegacije, ki so včeraj popoldne s posebnim letalom prispeli v Moskvo, so bili na moskovskem letališču sprejeti od zastopnikov komisariatov za zunanje zadeve in zunanjo trgovino. Se sredi stala bila izredni poslanik Ritter in vodja delegacije dr. Schnurre v Kremlju, kjer ju je takoj sprejel predsednik sveta komisarijev in zunanji komisar Molotov. O priliki razgovora je bil dosežen sporazum, da se gospodarski program, ki je bil dogovorjen o priliki poslednjega

obiska zunanjega ministra Ribbentropa v Moskvi, prične izvajati obojestransko in v velikem obsegu. Posebej je bilo dogovorjeno, da bo Rusija takoj pričela dobavljati Nemčiji surovine, a Nemčija svoje izdelke Rusiji.

London, 9. okt. s. Po poročilih iz Washingtona javlja ameriški trgovinski ataše iz Moskve, da Nemčija želi povečati predvsem uvoz petroleja iz Rusije, ker ji ga radi povečanih potreb zelo primanjkuje. Vprašanje pa je, ali bo Rusija mogla kriti vso nemško potrebo. Z dosedanjimi pošiljkami, ki so šle po morju, Nemčija ni bila zadovoljna. Nemčija razpolaga na drugi strani z majhnim številom deviz, da bi mogla plačati večje dobave.

Iz zasedene Poljske

Nemci nadaljujejo prodiranje do interesne meje

Berlin, 9. okt. br. Vrhovno poveljstvo nemške vojske je danes dopolnilo izdalo naslednje vojno poročilo:

Na vzhodu se je nemška vojska nemoteno pomikala proti interesni meji.

Slovesna priključitev zasedenega ozemlja k Rusiji

Moskva, 9. okt. s. Vrhovna upravna oblast zasedenega ozemlja v Beli Rusiji je s posebnim proglasom pozvala zastopstva beloruskega prebivalstva na zborovanje v Bialistok, na katerem bo slovesno proglašena priključitev zasedenega ozemlja k Rusiji. Proglas pravi, da »sedaj ne bo nobena roparska roka več upala seči po beloruskem ozemlju«.

Letalska aktivnost na zapadnem bojišču

Razen patrolnih akcij nobenih važnejših dogodkov

Berlin, 9. okt. br. Na zapadu so ponekod delovale izvidniške čete in bilo je tudi nekoliko topniškega streljanja z obeh strani. V zraku je bilo opaziti le izvidniška letala.

Napad nemških bombnikov na angleške križarke

London, 9. okt. s. Nemški bombniki so davi ponovno napadli angleške križarke in druge bojne ladje v Severnem morju v bližini norveške obale. Nobena angleška ladja ni bila zadeta. Število nemških žrtev ni znano.

Nemška propaganda na fronti

Pariz, 9. okt. s. Tekom zadnjih 24 ur so Nemci severno od Thionvillu v bližini luksemburške meje razvili izredno živahno akcijo patrolj. Vršil se je neprestano napad za napadom. Vojaški poročevalec »Petit Parisien« sodi, da bo v tem predelu v najkrajšem času sledila nemška ofenziva. Francozom se doslej kljub hudim napadom nikjer ni bilo treba umakniti.

Pariz, 9. oktobra. AA. (Havas) O vojaškem položaju na zapadni fronti poročajo naslednje podrobnosti: Zadnja dva dni preteklega tedna se je delovanje sovražnega topništva znatno povečalo in tudi napadi nemške pehote so postali od dne do dne srditejši. Obenem so bili francoski vojaški prvič od začetka vojne predmet sovražne propagande. Poleg utrjenih postojank sovražnika so postavili zvočnike. V teku včerajšnjega dne je na raznih točkah fronte na lepem prenehal strojniški in topovski ogenj, namesto njega so se na zasilni zvočniki, ki so podajali v nemščini in francoski posamezne odstavke iz nedavnega Hitlerjevega govora. Posebno se je slišal tisti del govora, kjer se Hitler obrača do francoskih vojakov. Francoski vojakji so sprejeli to vrsto mirovne propagande med dvema kanonadama s porogljivim smehom. Po tem poskusu fronte propagande, takoj ko so utihnili zvočniki, se je spet začel hud topniški ogenj. Včeraj je nemško topništvo prvič poskušalo direktno streljati v francoske topove. Čeprav je zadnje dni živahnost nemške pehote in topništva narasla, bi bilo prezgodaj trditi, da se pripravlja velika ofenziva.

Poleti nad Siegfriedovo črto

Pariz, 9. okt. br. Francoska letala so včeraj popoldne znova preletela Siegfriedovo linijo. Letala so izredno nizko

Ministrski predsednik Chamberlain je odgovoril, da sta si Anglija in Francija glede vojnih ciljev popolnoma edini. Razume se samo po sebi, da bodo ti cilji točno formulirani in v kratkem objavljeni. O tem se že vodijo razgovori s francosko vlado.

Na vprašanje glede slovaške generalnega konzula v Londonu, ki ga je slovaška vlada nedavno odstavila, je izjavil podtajnik zunanega ministrstva Butler, da je angleška vlada meseca maja de facto priznala slovaško republiko, med tem pa so Nemci prevzeli vojaško kontrolo nad Slovaško in jo vojaško zasedli. Zato je bila tudi Slovaška ob izbruhu vojne proglašena za državo, ki jo je zasedel sovražnik Slovaški generalni konzul v Londonu je proti nemški vojaški zasedbi Slovaške protestiral in obvestil angleško vlado, da se cilji in ideje slovaškega naroda docela strinjajo s stališčem Anglije in Francije.

Glede nove poljske vlade je državni podtajnik Butler izjavil, da jo je angleška vlada priznala kot pravomočno predstavništvo Poljske. Od svojčasno Poljski dovoljenega kredita v višini 5 milijonov funtov je bilo dosedaj izrabljenih samo 300 tisoč funtov.

Vatikan opozarja na boljševiško nevarnost

Rim, 9. okt. br. V dobro poučenih vatikanskih krogih poročajo o akcijskem načrtu papeža Pija XII. naslednje podrobnosti:

Papež se bo obrnil na vse države, ki so svojočasno podpisale protikomunistični pakt, naj se izjavijo, ali smatrajo določbe tega pakta še za veljavne. V primeru pritrdilnih odgovorov bo Vatikan opozoril na boljševizacijo katoliške Poljske, ki je prišla pod rusko oblast in na položaj katoliškega prebivalstva v onem delu Poljske, ki ga je zasedla Nemčija, kakor tudi na nevarnost boljševizacije vse Evrope.

35 francoskih komunističnih poslancev aretiranih

Pariz, 9. okt. s. Število komunističnih poslancev, ki so bili v noči od sobote na nedeljo ter včeraj aretirani, znaša že 35. Od teh jih je bilo aretiranih 21 v provinci in 14 v Parizu. Tajnik francoske komunistične stranke Thorez, ki ga zasleduje policija kot vojaškega begunca, še ni bil prijet.

Komunistične poslance, ki so jih aretirali na deželi so danes dopolnili pripeljali v Pariz in jih izročili preiskovalnemu sodniku. Obtoženi bodo na podlagi dekreta z dne 26. septembra.

Avstralske letalske eskadrole na poti v Anglijo

London, 9. okt. s. Avstralski ministrski predsednik Menzies je danes sporočil, da bo šest eskadril, ki jih bo Avstralija v kratkem poslala Angliji na pomoč, opremljenih tudi z vso posadko in rezervami, skupno 3200 moč.

Angleški nakupi v Zedinjenih državah

Rim, 9. okt. AA. (Stefani) Po vesteh iz New Yorka pričakujejo tam prihod angleške komisije iz Otawe, ki ima nalogo, nakupiti velike količine življenjskih potrebščin kakor tudi letal, motorjev, protiletalskih topov in municije, takoj ko bo ameriški kongres ukinil prepoved izvoza vojnega materiala. Življenjske potrebščine in vojni material so bo prevažal čez Atlantik na račun in riziko Anglije.

Vojna na Kitajskem

Sanghaj, 9. okt. br. Japonsko vrhovno poveljstvo je objavilo komunikat, v katerem ugotavlja, da je bila med Pojngom in Tangtingom strta kitajska ofenziva, v kateri je kitajsko vrhovno poveljstvo angaziralo 250.000 moč. Kitajska vojska bi bila morala prodreti proti Hankovu. V poslednjih dneh je v krvavih borbah med obema goraj omenjenima mestoma padlo 60.000 Kitajcev.

Italijanske izgube v Abesiniji

Rim, 9. okt. br. Agencija Stefani objavlja uradno poročilo, da je bilo meseca septembra v bojih z uporniki v Abesiniji ubitih 35 italijanskih oficirjev in vojakov.

Nov most v švici zletel v zrak

Bern, 9. okt. br. Armadni štab objavlja: Danes popoldne ob 15.48 je zletel v zrak tretji most v šentgalskem Porenju. Vzrok še ni znan. Uvedena je stroga preiskava.

Trgovinska pogajanja med Anglijo in Belgijo

London, 9. okt. s. Uradno demantirajo nemško vest, da so se trgovinska pogajanja med Anglijo in Belgijo razbila. V resnici pogajanja dobro napredujejo. Anglija pa zahteva, da se v novi pogodbi prepreči možnost, da bi blago, poslano v Belgijo, moglo biti poslano naprej v Nemčijo. Ker to vprašanje povzroča nekaj tehničnih težkoč, je belgijska trgovinska delegacija odpotovala iz Londona v Bruselj, da se posvetuje s svojo vlado, preden se bodo pogajanja nadaljevala.

Truplo francoskega pilota pri Livornu

Rim, 9. okt. AA. Na peščini blizu Livorna so našli truplo nekega francoskega pilota. Ugotovili so, da gre za letalca, ki je služil v nekem francoskem oporišču za

Usmrtilitev vohuna

Berlin, 9. okt. br. Tiskovni urad ljudskega sodišča je danes dopolnil objavilo, da je bil davi justiciran zaradi veleizdaje na smrt obsojen Hermann Krüger iz Kreuza. Krüger je bil uradnik. Lani je stopil v stike z nekimi tujskimi agencijami in jim je za denar izdajal državne tajnosti.

Poveljnik ekvadorske vojske smrtno ponesrečil

Guayaquil, 9. okt. AA. (DNB). Ekvadorsko vojaško letalo, v katerem je bil generalni inspektor ekvadorske vojske general Rivan de Vera s spremstvom, se je v bližini Rio Blanca vžgalo ter strmoglavilo na tla. Vsi potniki so mrtvi.

Gospodarska vojna

Blokada, ki jo izvajajo Angleži in Francozi proti Nemčiji, nalaga tudi nevtralcem vedno večje omejitve

Stockholm, 9. okt. s. Nemške vojne ladje so zaplenile dva švedska parnika ter ju odvedle na preiskavo v Kiel.

New York, 9. okt. s. Is ameriške vojne luke Portlanda poročajo, da so v neposredni bližini obale opazili tuje podmornice.

Amsterdam, 9. okt. s. Pri otoku Terschelling je finski parnik »Imbra« (2026 ton) naletel na mino in se potopil. Posadka je rešena.

Bern, 9. okt. br. S 1. novembrom bodo v Švici uvedene nakaznice za najglavnejša živila, da bi se na ta način zagotovila pravilna razdelitev na vse pokrajine. Določene količine pa so tako velike, da si more vsaka družina zopet napraviti primerno zalogo. Tako bodo dobivali na osebo in teden 1,5 kg sladkorja, 0,5 kg riža, 1,5 kg testenin, 2,50 kg stročnic, 2,5 kg moka in zdroba. 1,5 funta masti in ravno toliko olja in masla, tako da predstavljajo živilske nakaznice le pravilno razdelitev, nikakor pa ne omejitve konzuma.

Orio, 9. okt. s. Z 8. novembrom stopi na Norveškem v veljavo omejitev prodaje sladkorja in kave. Tedenska poraba za

osebo je določena na 300 g sladkorja in 100 gramov kave.

London, 9. okt. s. Angleška vlada je omejlja prodajo volne in volnenih izdelkov začeti z novembrom.

Washington, 9. okt. s. Ameriška admiraliteta javlja, da je flotila ameriških rušilcev že dosegla parnik »Iroquois« za katerega je nemški admiral Röder napovedal, da bo potopljen, ko se približa ameriški obali. Rušilci bodo parnik sedaj spremljali do newyorške luke. Parnik ima na krovu 500 ameriških državljanov.

Kodanj, 9. okt. s. List »Politiken« poroča, da znašajo zaradi omejitve danskega izvoza slanine, masla in jaja v Anglijo izgube za Dansko dnevno 100.000 funtov (22 milijonov din). Če omejitve, ki so jo povzročili napadi nemških podmornic na danske ladje, ne bo kmalu prenehala, bo v danski industriji slanine nastopila tudi znatna brezposelnost.

Berlin, 9. oktobra. AA. (DNB). Belgijski parnik »Elisabethville«, ki je bil iz Konga »a poti v Belgijo, so internirali na angleški obali. Na ladji je 100 potnikov.

Predsednik vlade o političnem položaju

Predsednik vlade g. Cvetković se mudi v Južni Srbiji, kjer se udeležuje tudi konferenc JRZ. Spremljata ga bivši predsednik senata dr. Korošec in minister Tomić. V nedeljo dopoldne je predsednik vlade najprvo prisostvoval otvoritvi novega poslopija Borze dela v Skoplju ter je pri tej priliki govoril o potrebi zaščite socialno najbolj šibkih v državi. V našem narodu, je poudarjal, ne sme biti prevelikih razrednih razlik, ki se morajo čim bolj nivoilirati. Naša materialna kultura mora biti izraz socialne pravičnosti. Delavec in kmet morata občutiti, da sta činitelja v našem državnem življenju, ne samo v delu in dolžnostih, temveč tudi v pravici na boljše življenje.

Na banovinski konferenci JRZ za vardar. banovino. Cvetković je imel obširen politični ekspezo. V njem je posebno naglašal dolžnost države, da čim bolj povzdigne splošno stanje Južne Srbije. Politično vprašanje naše države je sedaj na poti, k popolni konsolidaciji. Predsednik vlade je pri tem poudaril, da smo Slovenci, Hrvati in Srbi enokrvni bratje, pri čemer pa so Hrvati isto tako narod, kakor

so Srbi narod in kakor so Slovenci narod. Pojasnil je, zakaj je on zastavljal vse sile za rešitev hrvatskega vprašanja. Smatral je, da se problem da trajno rešiti le, ako se v osnovi reši. Sporazum s Hrvati je prišel ob pravem času, ko smo morali najskrbneje paziti, da nas ne zagradi evropski vihar. Sedaj smo združeni in slojni. Mi želimo samo to, da živimo v miru. Mi nimamo nobenih nacionalnih aspiracij izven meje naše države. Vse, za čemer smo težili, smo že dosegli. Edina naša želja je očuvati in izgraditi to, kar smo dosegli. Narod zahteva, da se mu izboljšajo njegovi življenjski pogoji, dvigati moramo vse kraje v vseh smereh.

Govoreč o političnem položaju, je predsednik vlade poudarjal, da se politična moč ne da trajno graditi s pomočjo oblasti. Glede senatskih volitev je dejal, da bodo iz Južne Srbije prišli v senat pravi predstavniki naroda. Po volitvah v senat pridejo na vrsto občinske volitve, za njimi volitve v samouprave in končno skupščinske volitve. Pri prihodnjih volitvah za narodne predstavnike bo sprejeto načelo tajnega glasovanja.

Zadušnice za kraljem Aleksandrom

Beograd, 9. oktobra. a. Danes se je v cerkvah na Oplencu in na Dedinju vršila zadušnica za pokojnim kraljem Aleksandrom I. Zadušnici na Dedinju so prisostvovali Nj. Vel. kralj Peter II. in kraljica Marija ter Nj. Vis. knez namestnik in kneginja Olga, na Oplencu pa kraljev namestnik dr. Radenko Stanković. Cerkevne obrede je tam opravil škof Jovan.

V saborni cerkvi je ob asistenci mnogih duhovnikov opravil obrede beograjsko-karloški vikarni škof Dionizij. Prisotni so bili ministri in drugi predstavniki oblasti, zastopniki kulturnih in nacionalnih organizacij, stanovskih korporacij in mnogo drugega občinstva.

Zadušnice so bile tudi po pravoslavnih cerkvah v vseh drugih krajih Spominke svečanost v saborni cerkvi v Skoplju se je udeležil tudi predsednik vlade g. Cvetković, ki se mudi v vardarski banovini.

Beograd, 9. oktobra. p. Francoski poslanik Brugere je položil dopolneno na grob pokojnega viteškega kralja Aleksandra I. v cerkvi na Oplencu lep venec.

Beograd, 9. oktobra. AA. Italijanski poslanik na našem dvoru Mario Indelli je bil danes v spremstvu vojaškega atašee polkovnika Bonfatti na Oplencu, kjer je položil venec na grob blagopokojnega kralja Aleksandra I. Zedinitelja.

Sokolski spominski večer v Ljubljani

Sinočni večer je posvetila ljubljanska sokolska družina spominu pete obletnice tragične smrti Viteškega kralja Aleksandra I. V prostorni telovadnici ljubljanskega Sokola v Narodnem domu so se zbrali pripadniki vseh ljubljanskih sokolskih društev, da se poklonijo spominu pokojnega kralja Sokola. Dvorano so docela napolnili stari sokolski veterani in mnogoštevilna sokolska mladina, ki je že tolikokrat potrdila globoko vero in zaupanje pokojnega Velikega kralja v sokolstvo in sokolsko misel.

Ob 20. se je pričela žalna svečanost s sviranjem godbe Sokola I, ki je zaigrala globoko presunljivo Svajgerjevo »Duši padlega borca...« Ko so utihnili poslednji akordi godbe, je pristopil k črno odetemu govornišnemu odru ob enako odeti steni z veliko sliko nesmrtnega pokojnika dolgoletni voditelj jugoslovanskega sokolstva br. Engelbert Gangl v tihi pobožnosti je sledila zbrana množica njegovim izklesanim besedam, s katerimi je osvetlil lik kralja Aleksandra kot državnika, vojaka in Sokola.

Po krepkem govoru br. Gangla so pevec Hubadove župe zapeli Venturinijevo »Usmili se, Gospode«. Sledila je deklaracija, nato pa ob spremljevanju klavirja pesem »Spavaj, naš kralj Zedinitelj!«, ki jo je spesnil in pel br. Gregor Driga. Oglasili so se še enkrat pevci in zapeli Prelovočev »Poljana toži«, fanfare Sokola I pa so nato z močnim koralom zaključile pobožno spominsko svečanost.

Letalski promet z Italijo

Beograd, 9. oktobra. AA. Letalska družba Ala Littoria nadaljuje s prometom Rim — Beograd — Bukarešta, družba Italiane Avioiline pa nadaljuje s prometom od Benetk do Zagreba in Beograda tudi v času jesenske sezone. Letala slednje družbe bodo odletela iz Beograda v Benetke v torek, četrtek in soboto, ter bodo imela v Benetkah zvezo z letali za Milan in Rim.

Trgovinska pogajanja z Nemčijo in Grčijo

Beograd, 9. oktobra. p. Zaradi petletnične smrti pokojnega kralja Aleksandra I. Zedinitelja danes nista delali niti nemško-jugoslovenska, niti grško-jugoslovenska delegacija za trgovinska pogajanja, ki se bodo nadaljevala šele jutri.

Sprejem v nižjo pomorsko vojno akademijo

Beograd, 9. oktobra. p. Vojni minister general Nedić je izdal odlok, po katerem se letos sprejemajo kot gojenci v 16. razred nižje šole pomorske vojne akademije, med drugimi tudi Aleksander Feigel, Ognjeslav Pukl, Dragoslav Figar, Mario Segulin, Vladimir Madronih, Anton Marega, Janez Zorati, M. Košak, Zdravko Pleško, Mil. Polak, Miroslav Ostrožnik, Branko Ahčin, Rudolf Šibel, Alojzij Terjak, Zvonimir Košak in Zlatko Majnarič. (Zaradi telefonskega sprejema vesti ne moremo jamčiti za točnost imen. Op. ur.)

Iz državne službe

Beograd, 9. okt. p. Napredovali so v 4/1 sodniki sreskih sodišč Josip Arko v Kocjevu, Srečko Grmovšek v Mariboru, Jure Lesjak v Celju in Leopold Šmalc v Ljubljani, v 7. pol. skupino Josip Polec v Smarju pri Jelšah in Oton Vidić v Murski Soboti.

Upokojeni so bili na prošnjo naslednji sodni uradniki: višji pisarniški oficial Fran Atišer v Celju, Josip Gunšek na Vrhniki, Ivan Grobelnik v Slovenjem Gradcu, Toussaint Oljask v Cerknici, Josip Hönigmann v Kranju, Martin Pinterič pri okrožnem sodišču v Ljubljani.

Napredovala sta za višjega svetnika 4/1 v ministrstvu za šume in rudnike pri odelku za upravo državnih gozdov inž. Ivan Roter, za svetnika 4/2 pri šumski upravi v Deliblatu inž. Janko Grajzer, premeščen pa je za šumskega svetnika 4/2 k sreskemu načelnstvu v Slovenjem Gradcu inž. Bogumil Šinkovec, svetnik šumske uprave v Kranjski gori.

Napredoval je pri rudarskem poglavarstvu v Ljubljani za tehničnega inspektorja 5. pol. skupine Ivan Češmiga.

Premeščen je za veterinarskega svetnika k banski upravi v Novem Sadu Ivan Kenda, direktor centralnega veterinarskega bakteriološkega zavoda v Beogradu.

Požar v Londonu

London, 9. okt. AA. Ponoči je velik ogenj razsvetlil del londonskega predmestja Westenda. Veliko skladišče, v katerem so bile spravljene stvari rodbin, ki so se izselile iz Londona, je bil ves v plamenu. Gasilci so se trudili dve uri, preden je bil ogenj zgašen. Požar je uničil veliko umetniških del in drugih vrednostnih stvari. Nočni čuvaj je opazil ogenj precej pozno, ko je švigal že iz strehe skladišča.

Izvoz nemških letal

Berlin, 9. okt. br. (DNB). Nemčija nadaljuje z izvozom svojih letal v sosedne države. Tako je bilo pravkar dobavljeno Junkersovo potniško letalo estonski družbi Ago, ki ga bo uporabljala za promet na progi Talin — Helsinki — Stockholm. Tri letala so bila dobavljena švicarskemu vojnemu ministrstvu. Ta vojna letala so tipa Röhrsahl.

Vremenska napoved

Zemunska: Hladno, pretežno jasno v večji severni polovici države in na primorju, na skrajnem jugovzhodu pa oblačno, vendar brez dežja.

Domače vesti

Novi grobovi. V Metliki je umrl včeraj javni notar g. Franjo Rant. Ugodni pokojnik bo jutri ob pol 11. prepejan iz Metlike v Celje, kjer bo ob 16. na okoliškem pokopališču položen v večnem počinu. — V Štepanji vasi 25 je umrla gospa Terezijska Hočevarjeva, zasebnica. Pogreb bo danes ob pol 17. — V Ljubljani je umrla gospa Apolonija Jeretina. Zadnje pot bo nastopila danes ob 15. izpred mrtvašnice na Vidovdanski cesti. — Pokojnim blag spomin, žalujočim naše iskreno sožalje!

Jubilej tehnične šole v Sarajevu. Minilo je 50 let od ustanovitve srednje tehniške šole v Sarajevu, ki je najstarejša šola te vrste v vsej državi. Čeprav tega jubileja niso slavnostno praznovali, je vendar vzbudil pozornost v našem znanstvenem in gospodarskem svetu. Prosvetne in gospodarske organizacije cenijo visoko za sluge sarajevske tehniške šole. Avstrija je takoj po okupaciji poslala v Bosno in Hercegovino svoje uradnike, z njimi vred pa tudi trgovce in obrtnike. Uradniki so zamenjali staro turško upravo, avstrijski trgovci in obrtniki pa so povzročili veliko zmedo v domačem gospodarskem življenju. Kakor kulturno in politično, tako je bilo tudi gospodarsko življenje postavljeno na nove temelje. Vse težave pa je premagala zavednost bosanskih in hercegovskih rodoljubov. V polni meri so se zavedali, da se mora domače trgovstvo in obrtništvo usposobiti za tekmovanje s tujimi trgovci in obrtniki. Tako tekmovalje pa je moglo samo v primeru, ako se domače obrtništvo, ali vsaj naraščajo, seznanijo s vsemi metodami tujega gospodarskega življenja. Rodoljubi so zbrali sredstva za ustanovitev srednje tehniške šole, katero je tuja oblast naposled dovolila. Jubilejna šola je bila ustanovljena v znameniti manifestacije nacionalne zavednosti in zrelosti in je v tem duhu tudi odlično delovala.

Naval na beograjsko medicinsko fakulteto. Število slušateljev na večini fakultet naših vseučilišč narašča od leta do leta. To naraščanje se letos najbolj občuti na medicinski fakulteti beograjskega vseučilišča, kjer se je letos vpisalo v prvi semester nad 600 slušateljev in slušateljic. Ta naval spravlja na dnevni red nove probleme naših vseučilišč in pouka. Na beograjski medicinski fakulteti se je število slušateljev res dvigalo od leta do leta, a prirastek je ostal dokaj let v skladu s razvojem fakultete. Lani pa se je vpisalo v prvi semester nad 300 slušateljev in je bilo med njimi tudi mnogo inozemcev, med katerimi so prednjačili Bolgari. Med lanskim šolskim letom pa je bil ustanovljen na medicinski fakulteti tudi farmakološki odtok in je bilo že takrat jasno, da se bo z novim šolskim letom število slušateljev precej zvišalo. Nične pa ni takrat mislil, da se bo kar podvojilo. Samo za nov odtok se je letos vpisalo nad 100 slušateljev. Zaradi toliko velikega navala ni samo problematično delovanje v dosedanjih ustanovah fakultete, nego je zelo važno tudi vprašanje, kam bo šlo toliko novih absolventov medicinskih studij.

Človek in konj — zvesta vojna tovariša. Bojevniki iz balkanske in svetovne vojne kmet Zivan Sajnovič iz vasi Sevarica v mačvanskem srezu ima še zdaj konja Janjoša, s katerim je prebil kot kaplar konjenice balkanske in svetovne vojne. Konj Janjoš je bil njegov zvest tovariš na vseh srbskih bojiščih. Bil je z njim na Krfu, Solunu, Bitolji, na bolgarski meji, v Sremu pri Novem Selu in Kupinovu, potem pa je leta 1918 prispeval z njim preko Save do Sremske Mitrovice, kjer sta konj in gospodar še precej časa v burnih prevarnih dneh ostala v službi narodnega sveta. Potem so sliedila dolga leta trdega dela pri obnovi opustošene domaćije, zdaj pa Zivan svojega zvestega tovariša čuva vseh naporov, da bi mu življenje podaljšal do skrajnih meja.

Diplomat na črni borzi. Zagrebški tehnik »Nova riječ« je uvelj za pred tedni stalno rubriko »Kaj je treba storiti proti korupciji«. V zadnji številki najdemo v tej rubriki zanimivo beležko, ki ima naslov »Diplomat na črni borzi«. Opisane so dobre kupčije, ki jih je delal nekdanji naš poslanik v Pragi Vasilije Protić. Prej so poslanik in vsi uradniki poslaništva dobivali vsak zase nakaznice za plačo, poslaničnik Protić pa je izposloval, da so zanj in za vse osebe poslaništva napravili skupno nakazilo v švicarskih frankih. Ko je nakazilo prispelo, je poslanik švicarske franke zamenjal na tako zvani črni borzi ter dobil za frank 20 do 22 Kč. Uradnikom pa je plače izplačeval po uradnem tečaju — za frank po 6 in pol ali 7 Kč. Pri vsakem mesečnem nakazilu je zaslužil kakih 250.000 din ali pa še več. Tako je manipuliral v dobi obh kriz na Češkem, ko se je bohotno razvila trgovina s tujimi valutami. Njegove manipulacije so bile razkrite po prijavi uradnikov in g. Protić, mlad in močan človek, je za kazeno dobil — pokojnino. Pokoj je nastopil mlad in s polnimi žepi.

Zadružno gibanje med rudarji. V nedeljo je bil v Ranzingerjevi gostilni v Zagorju sestanek, ki ga je sklical podružnični krščanski socialistov. Sklenili so ustanoviti lastni konzum. Doslej so bili člani Ljudske gospodarske zadruge, a niso bili zadovoljni z vodstvom. Zdjaj bodo s 1. novembrom otvorili prodajalno v Jermanovi hiši na Čolnšah, nato pa z novim letom se prodajalno v Fliskovi hiši na Špevovni. Pravijo, da hočejo postati samostojni v gospodarstvu in tudi sicer neodvisni. Tako bo imela zagorska dolina poleg številnih trgovin kar osem različnih konzumov.

Dva požara na Vačah. Mendla ni iz nobenega drugega kraja toliko poročil o požarih, kakor iz Vač. Predlanskim je pogorelo kar pet hiš hkratu. Orožniki so bili nadalje vestno na straži, a zdaj se spet dvakrat gorelo. Nedavno opoldne se je pojavil ogenj pri Volčicu na Klancu. Hlev je pogorel do tal. Pri posestniku Matetu pa se je najbrže od isker izpod kotla užgal svinjak in do kraja pogorel. Rešili so 12 prašičev. Nevarnost je bila za bližnje hiše in kozočice, polne krme in slame, vendar so domačini požrtvovalno pogasili požar.

Obnova razpave ob groznem in zagonetnem zločinu. Pred okrožnim sodiščem v Petrinji bo te dni obnoven proces proti trgovcu in gostilničarju Simi Djakoviču, njegovi sestri Mariji Mrdenjovičevi in proti Lazarju Eremiji, ki so bili obsojeni lani zaradi groznega zločina. V noči 29. aprila lani je zgorela hiša Sime Djakoviča in na pogorišču so našli ostanke trupel Djakovičeve žene Milke in njene dekle.

Ogenj je sicer divjal z vso silo, a se je vendar dalo ugotoviti, da je bila trgovčeva žena pred njegovim izbruhom ubita ali pa pobita do nezvesti. Na hudo ožgani glavi je bil nataknen železen loncec, s katerim je morilec in požigalec svojo žrtev usmrtil ali pa pobil. Ugotovili so tudi, da je nesrečna dekla Fanika zgorela v svoji sobi, ki je bila od zunaj zaklenjena. Trgovca Djakoviča v nesrečni noči ni bilo doma in ker je s svojo ženo živel v prepiru, a je nekaj mesecev pred strašnim dogodkom visoko zvišal zavarovanje svoje posesti in je zavaroval tudi svojo ženo, je takoj padel nanj sum, da je najel morilca in požigalca. V nekem stranskem poslopu so našli dobro shranjene njegove trgovske knjige in njegovega 7mesečnega otroka. Kočarja in čevljarja Eremijo so obdolžili, da je bil od Djakoviča najet za izvršitev strašnega zločina, in med preiskavo sta oba oboževca vse to tudi priznala. Marija Mrdenjovičeva pa je baje vedela za vse priprave zločina. Lani je bil Sime Djakovič obsojen na dosmrtno roboj, njegova sestra na 6 let, Eremija pa je bil oproščen, ker je pri razpravi zanikal vsa svoja prejšnja priznanja, češ, da so bila izsiljena. Ker so bile proti sodbi pritožbe od strani državnega tožila in tudi od strani obojencev, bo zdaj nova razprava, za katero vlada v vsem okolišu izredno zanimanje.

Večerni trgovski tečaj na trgovskem učilišču »Christofor učenj zavod«, Ljubljana. Domobranska cesta 15. Prijave se sprejemajo še ves ta teden vsak dan dopoldne, popoldne in zvečer do 8. ure. Dovoljen je tudi obisk posameznih predmetov (književnost, računstvo, korespondenca, stenografija, strojepisja, nemščina itd.). Šolnina zmerna. (—)

Zimsko perilo - Karničnik - Nebotičnik

Nenavadna avtomobilska nesreča. Sredi Zagreba je oni dan prišlo do karambola med težkim policijskim avtomobilom za prevoz jetnikov, ki je po vsem mestu znan pod imenom »Zeleni Tomaž« in je naslednik znan »Črne Marice«, in nekim taksijem. Ni še ugotovljeno, ali se je taksi zaletel v policijskega orjaka ali pa je bilo narobe. Oba soferja valita krivdo drug na drugega, a ta preprič ni tako zanimiv, kakor pa je bila zanimiva usoda taksija, kateremu je policijski avtomobil pri trčenju odbil sprednja kolesa in blatnik. Poškodovani taksij je potem kakor pošast dirjal še po nekaterih ulicah in povzročal veliko paniko. K sreči je ostalo samo pri paniki in se tudi soferju ni nič hudega zgodilo. Ko je hudo poškodovani avtomobil omagal in se na nekem cestnem križišču sesedel.

Poročila sta se v soboto g. inž. Lev Pipan, inženjer pri KID, in gđc. Zofka Dergančeva, dipl. pharm., hčerka nekdanjega šefa primarija g. dr. Fr. Derganca. Poročil ju je rojak in prijatelj pokojnega očeta g. pater Oto Kocijan, o. f. Priči pa sta bili g. inž. Slavko Pipan in g. dr. Franc Derganc. (—)

Reševalce križank opozarjamo, da se je nad zadnjo nedeljsko križanko (štev. 104) grdo spravil tiskarski škrtar: Nad št. 27. je manjkala črna kvadrat. Prav tako je manjkala definicija 37v, ki se glasi: smehljaj, tudi kemični znak za žlahtni plin. Pokvarjeni sta bili definiciji dveh besed: 30n se glasi pravilno: železov hidroksid (namesto: železo hidroksid), 44n pa: egiptansko božanstvo, tudi kemični znak za redko, dragoceno, v zdravilstvu uporabljano prvine (namesto: ... redko dragoceno v zdravilstvu uporabljano prizno).

Inozemci, ki potujejo v Nemčijo, dobi jo na meji pri carinskih uradih potovalne izkaznice, ki omogočajo nabavo živil za ves čas potovanja. Na svojem cilju pa dobi jo popotniki pri lastnikih gostinskih objektov, v katerih stanujejo, nakazila za kruh, meso in mast za dobo nameravanega bivanja. Po kosilu naj gostje oddajo kupone nakazil. Inozemcem pripadajo enake količine živil kakor domačinom. Ako želi inozemski popotnik dalje časa prebivati v isti gostilni in tudi tam obedovati, mu ni potrebna potna izkaznica. Gostilna je v tem primeru upravičena dajati gostu kosilo tudi brez oddaje nakazil. (—)

Polovična vozna v Sombor. Prometno ministrstvo je dovolilo polovično vozno na državnih železnicah delegatom kongresa Jugoslovanske pevске zveze, ki se bo vrši 14. in 15. t. m. v Somboru. Popust velja za odhod od 12. do 15. in za vrnitev od 15. do 18. oktobra.

Putnikovi izleti v oktobru: 15. oktobra v Zagreb k nogometni tekmi Jugoslavija: Nemčija. 15. oktobra v Metliki na vinsko trgatve. od 19. do 22. oktobra na Dunajski velesejem. od 31. oktobra do 1. novembra v Trstu. Prijave in informacije v vseh biljetarnah Putnika. (—)

Iz Lirblane

Parastos za Viteškim kraljem. V pravoslavni cerkvi Sv. Cirila in Metoda je bil včeraj ob 11.30 v počastitev blagopokojnega Viteškega kralja Aleksandra I. Zedmitelja, ki je pred petmi leti tragično preminul v Marsellu, parastos, ki ga je daroval ljubljanski prota Bogdan Marković ob asistenci vojaškega prote Nikoliča. Svedani službi božji so poleg drugih vernikov prisostvovali tudi zastopnik banja, banski svetnik Podboj, podpredsednik mestne občine Ravnihar, zastopnik komandanta divizije, brigadni general Dođić, komandant vojnega okruha, polkovnik Živanović in drugi predstavniki vojske, predsedstvo pravoslavne cerkvene občine, predstavniki univerze kralja Aleksandra ter zastopniki sokolstva, vojnih dobrovoljcev, rezervnih oficirjev in ostalih nacionalnih društev.

Najvišjo ceno za svet v zadnjih treh letih za kvadratni meter po 1.620. — dan je oddel g. Ignacij Vok, veletrgovec s šivalnimi stroji v Tavčarjevi ulici št. 7. Kmetiski posojilnici za ljubljansko okolico. Gre za parcelo št. 30/19 katastralne občine Kapučinsko predmestje v izmeri 526 kvadratnih metrov za 852.120 din. — Tvrška Franc Batj, tovarna na Karloški cesti št. 4, je kupila od Javnih skladišč v Ljubljani parcele v Zvonarski in Tesarski ulici in skupni izmeri 2385 kvadratnih metrov za 357.750 dinarjev. — Združene opokarne, d. d. v Ljubljani, so kupile od posestnika Janeza Samotorca na Vrhovcih pri Viču obsežno gozdno parcelo št. 331/1 katastralne občine Šušica v izmeri 9515 kvadratnih metrov za 180.000 dinarjev.

Vitezi zraka v napetem filmu iz življenja pilotov!

FILM NAPETIH PRIZOROV, ROMANTICNE LJUBEZNI IN ZDRAVE AVI-JATICARSKJE VEDRINE!

Romantika Havajskih otokov

Predstave ob 16., 19. in 21. uri

KINO UNION

TEL. 22-21

U— Uporabniki Večne poti se opozarjajo, da ne hodijo trumoma po sredi cestišča v izogib nesreč, ker je motorni promet postal živahniji kakor običajno. Motociklisti se namreč vežbajo in proučujejo cesto zaradi nedeljskih dirk. Večna pot je zunaj naselja in je zato po cestnih predpisih dovoljena motornim vozilom brzina do 50 km. Uporabniki naj se drže desnega cestnega roba, pri preokracenju pa se je treba prepricati, ali je cesta prosta.

U— Akademsko starešinsko društvo Jadran sklicuje VIII. redni letni občni zbor v ponedeljek, dne 16. t. m. ob 20. uri v »Zvezdic« II. nadstropje, v prostorih društva inženjerjev, z običajnim dnevnim redom. Odbor vabi vse starešine naprednih akademskih društev k polnoštevilni udeležbi.

U— Začasna zatvornica na Spici ob Trnovskem pristanu je te dni naenkrat odpovedala. V četrtek je nadzorni organ, ki mu je naloga, da stalno pregleduje višino vode pri zatvornici na Spici, opazil, da voda ob Gruberjevem prekopu še ni preokracila dopustne višine. Ob nalihvi namreč voda narašča na uro približno za 30 centimetrov. Ker je v četrtek neprestano lilo, bi moral odpreti zatvornična vrata. Drugo jutro pa je nadzornik presenečeno ugotovil, da voda dere iz zatvornice, ki je ob desnem bregu znatno poškodovana in nalomljena. Zaradi prestopanja deževja je narasla voda tudi po Ljubljani in strugi in dosegla nove naprave pri cukrarni, kjer je napravila znatno škodo podjetju, ki tamkaj gradi že vse poletje novo, stalno zatvornico. Deroče valovje je zalilo globoke jame, pripravljene za temelje zatvornice. Silno narasla voda je odnesla med drugim tudi precej lesa in pripravljene gradbenega materiala. Neopojljive vzroke te porušitve bodo strokovnjaki gotovo ugotovili.

LEPO DARILO

za dijaka ali vojaka:

- 1 aparat za britje,
- 1 čopič za britje
- 10 britvic,
- 1 milo za britje,
- 1 zobno ščetko,
- 1 zobno pasto,
- 1 kom. toaletnega mila,
- 1 doza za milo,
- 1 steklenica kolonske vode,

stane samo Din 30.—

Ako želite da Vam pošljemo po pošti uplačajte gornji znesek plus Din 4.— za priporočilo na ček. rač. 13285 ali v znakah na naslov:

Foto Tourist LOJZE ŠMUC,
Ljubljana — Aleksandrova cesta 8.

U— Zadušnica za pokojnim g. dr. Vagajem bo v sredo ob sedmih v Trnovem.

U— Za mestno kuhinjo v stari cukrarni so darovali: g. Gustav Erklavec, Povšetova ul. 10, 37 kg kislega zelja v vrednosti 90 din; pekarna g. Ane Videmšek v Predovičevi ulici dvakrat skupno 123 hlebočkov kruha; g. Ivan Oprešnik s Celovške ceste št. 108 30 kg testenin v vrednosti 135 din; g. A. Volk, trgovec z deželnimi pridelki 50 kg krompirja v vrednosti 40 din; tvrška I. Verlič na Tyrševi cesti 80 kg fižola v vrednosti 200 din in mesarija g. Josipine Ham 21 kg prekajene slanin in 31 kg drugih prekajenih živil v vrednosti 638 din. Mestno poglavarstvo vsem dobrotnikom najbednejših izreka najtoplejšo zahvalo tudi v imenu podpiranin.

V ČEVELJ

zaprta noga ni zdrava ako jo ne negujete. SANOPEJ je nepogrešljiv. Vrečica 2.— din.

U— Mestna plinarna ljubljanska naznanja, da se prične redni tečaj v kuhinji s plinom in sicer vsak torek ob 19. do 21. za gospodinje. Za gospodinske pomočnice pa vsak petek ob 19. do 21. ure. Prijave se sprejemajo telefonično na št. 43-26. (—)

U— Balcini večer Maksa Kurbosa in Irine Litvinove, ki bi se moral vršiti 13. t. m. v operi, se zaradi tehničnih ovir preloži na ponedeljek 16 t. m. zvečer. (—)

U— Z nožem ga je nanadel. Na kirurški oddelku so pripeljali 54-letnega Antona Cesarja, delavca iz Srednje vasi v Bohinju. V neki gostilni na Jesenicah se je sporekel z enim izmed sopivcev pa je dobil nevaren sunek z nožem.

U— Ivan Kupec aretiran. Pred dnevi smo poročali o razburilnem dogodku v Lattermanovem drevoredu v Tivoliju, ko je stražnik pri stojnici nasproti sokolskega telovadišča aretiral neko žensko, medtem ko je njen drug, ki je malo prej vplnil v barako, pobegnil. Na policiji so dognali, da je ženska žena brezposelnega sedlaškega pomočnika Ivana Kupca z Brda pri Viču, pobegli vlomilec na da je njen mož Zeno so pridržali v zaporu, v nedeljo opoldne pa so v Podutiku aretirali tudi Kupca.

Iz Celja

U— Učiteljsko zborovanje v Celju. Sveto društvo JUU v Celju je imelo v soboto v Celju svoj letni občni zbor ob navzočnosti 164 članov in članic. Predsednik g. Fran Roš se je v začetku zahvalil za udeležbo vsem, ki s tem izpričujejo svojo zvestobo organizaciji in društvu, stopajočemu v 70. leto svojega obstoja. Učiteljsko se je poklonilo spominu velikega kralja Aleksandra I. ob peti obletnici njegove smrti. Nedavno umrlemu celjskemu učiteljskemu veteranu Tomu Grahu ki je v to društvo vstopil pred 68 leti, je spregovoril predsednik g. Roš tople besede v slovo. Predsednik se je detaktni težavi srčane dobe v svetu, naglasil potrebo složenega stvarnega čela na znotraj in nanoveval dejstvo bližnjega urejevanja prosvetnih zadev slovenskega naroda z novih vidikov. Pri tem bo treba dati trdnih osnov položaju učitelstva in šole. Iz tajniškega poročila je bilo razvidno, da ima društvo 204 člane ter da deluje redno in v interesu članstva. Blagajna izkazuje v minulem poslovnem letu nad 32.000 din dohodkov in skoraj prav toliko izdatkov ter nad 14.000 din imovine, naložene večinoma v članskem socialnem fondu. Knjižnica, ki šteje 606 večinoma pedagoških del, je redno poslova-

DANES PREMIERA!

HONOLULU

KINO UNION

TEL. 22-21

UNION PACIFIC

Monumentalna mojstrovina CECIL B. DE MILLE-a. Film zasluži vse splošno ogled!

Krvavi boji za časa graditve železnice. Napadi tisočev Indijancev. Zejo napeto in bogato dejanje.

KINO MATICA, tel. 21-24 — Ob 16., 19. in 21. uri.

ŠPIJONI NA DELU

ROBINSON CLIPPER OTOČJA
KINO SLOGA — TEL. 27-30

Najnapeetjši špijonažni in pustolovni film velikih senzacij. Najopasnjša mednarodna špijonažna tolpa razkrinkana! Danes ob 16., 19. in 21. uri

la. Na predlog nadzornega odbora je bila odboru soglasno izrečena razrešnica z zahvalo. O poteku banovinske in državne skupščine JUU je zanimivo poročal učitelj g. Janko Pogačnik ter se pri tem dotaknil aktualnih problemov šolstva, stanu in organizacije, ki so bili obravnavani tudi v sledeči obširni in razgibani debati. O Slovenski šolski matici je poročal učitelj g. Vekoslav Gobec. O akciji za zimsko pomoč mladini v severni predelih Slovenije, ki naj se kakor lani tudi letos organizira, je referiral ga. Ivanka Zupančičeva. Ga. Karčičeva je priporočala zanimanje za izdajanje Učiteljskega doma v Mariboru in ustanovitve posebnega dekljskega doma v njem. Pri volitvah novih odborov je bila edina vložena kandidatna lista z glasovanjem z listki skoraj soglasno odobrena. Tudi novemu upravnemu odboru predseduje Fran Roš.

U— Člani Vodnikove družbe naj blagovoljno plačati članarino čimprej v podružnici »Jutra« v Kocenovi ulici v Celju. Tam se sprejemajo tudi novi člani.

U— V trehuh ga je ustrelil. Pri kuhanju sta se sprla v petek 26letni posestnikov sin Karel Rezec iz Trobnege dola pri Laškem in Zupuškov hlapec iz Velikih Grahov pri Laškem. V prepiru je Zupuškov hlapec izvelkel pištolo, jo naperil proti Rezcu in ustrelil. Kroglja je zadela Rezca v trebuh. Težko poškodovanega Rezca so prepeljali v celjsko bolnišnico.

U— Vročekrvna dnina. V Donačnik gori pri Rogatu je neka dninarica v prepiru napadla 44letno dninarico Marijo Mikuličev iz Donačke gore in jo s kolom močno poškodovala po obrazu. Mikuličeva se zdravi v celjski bolnišnici.

U— Prometna nesreča. Ko je šla 69letna Jožefa Franclova, gospodinja pri stavbeniku g. Jezerniku na Zg. Hudinji pri Celju, v soboto po cesti, jo je podrl neznan kolezar na tla in ji zlomil ključnico. Ponesrečenko so oddali v bolnišnico.

U— V celjski bolnišnici sta umrli 27letna dninarica Angela Dosedla iz Ljubo pri Petrovčah in 67letna preužitkarica Uršula Seličeva z Mrzlega polja pri Jurklostru.

U— Izpraznjevanje greznice. Mestno poglavarstvo v Celju razglasa: V zvezi z nastopom jesenskega vremena se izvršuje praznjenje grezninskih jam na področju mestne občine celjske od 8. t. m. dalje v času od 8. zjutraj do opoldne in sicer od 4. do 8. v notranjem delu mesta, od 8. do 12. pa v okolici. Mestno poglavarstvo opozarja hišne lastnike na navedeno izpraznjenje in na pravočasno prijavo za izpraznitve greznice.

U— Zadnji čas je, da si nabavite srečke za I. razred novega kola drž. razredne loterije v podružnici »Jutra« v Celju. Zrebanje bo že v soboto 14. t. m. zato pohitite!

Iz Maribora

U— Zadušnica za pokojnim kraljem Aleksandrom I. Včeraj dopoldne ob peti obletnici mučeniške smrti kralja Aleksandra I. je bila v starokatoliški cerkvi zadušnica za blagopokojnim kraljem. Zadušnice so se udeležili številni verniki. Navzočno je bilo tudi častno zastopstvo vojske. Ob tej priliki je imel starokatoliški župnik g. Fran Šegula toplo občuten nagovor, v katerem je proslavljal veličino osebnosti nepozabnega kralja. Ob 10. pa je bilo žalno cerkveno opravilo v pravoslavni kapeli. Opravil ga je prota g. Smeon Ivošević. Poleg številnih pravoslavnih vernikov so prisostvovali tudi predstavniki vojske in civilne oblasti.

U— Zimski avtobusni vozni red na proga mestnega avtobusnega podjetja: Proga kolodvor—vojašnica zadnji avtobus od kolodvora ob 20. vozniki ob 20.15 in 20.30 le ob sobotah, nedeljah in praznikih. Pobreška proga: odpade dnevna vožnja ob 16.40 z Glavnege trga, proga se podaljša do Marije Brezje. Tezenska proga: ob sobotah, nedeljah in praznikih odpade vožnja ob 19.52 z Glavnege trga. Sv. Peter: Jutrani avtobus le do 31. okt. Ob nedeljah zvečer iz Maribora že ob 17.30. Sv. Martin: večerna vožnja iz Maribora ob nedeljah in praznikih že ob 18. ob Sv. Martina ob 19. Radvanje—Pekre: odpade zadnja nedeljska tura z odhodom ob 20 z Glavn. trga in povratkom ob 20.37. Maribor—Ljutomer: Od jutri dalje ob delavnikih iz Ljutomera ob 11.15 (ne več ob 18), dnevno iz Maribora že ob 5.45. Ob nedeljah in praznikih nespremenjeno. Spremembe veljajo z današnjim dnem.

U— Bojevitja zakonca Franc in Hermilina Z. sta uprizarila na Glavnem trgu tragikomično zabavo. Najprej sta se obsipala z najrazličnejšimi psovskami. Sledil je ogoren spopad. Bojevitja zakonca sta se premetavala po tleh in se pošteno mikastila. Interventirali je morala policija, ki je napravila konec tragikomičnemu prizoru. Pri tem ni manjkalo zabave željnih opazovalcev, ki so spremljali potek vroče borbe bojevih zakoncev s pikrimi onankami. Oba zakonca sta si objubila obznan pred sodiščem.

U— Predavanje o francoski revoluciji. Jutri ob 20. bo v dvorani Delavske zbornice otvoritveno predavanje nove predavalne sezone tuk. Vzemnostni. Predava prof. Bogo Teply o francoski revoluciji.

U— Modernizacija ceste Maribor—Fram net ožozna. Kakor znano je bila sredi letnja licitacija za modernizacijo prvega dela ceste Slovenska Bistrica—Maribor in sicer za progo Maribor—Fram, dočim naj bi se licitacija drugega dela Fram—Slovenska Bistrica vršila tudi še letos v zgodnji jeseni. Krediti za ta cestna dela so bili odprti že od meseca junija. Toda dodelitev dela se je zavlekla do zadnjih dni septembra in podjetje inž. Rustja, ki je delo dobilo, se je poslužilo zakonite pravice

in je svojo ponudbo umaknilo, ker je od licitacije poteklo več nego 30 dni. Kdor pozna obupno stanje te važne prometne zveze, ki je danes bolj podobna hudourniku nego cesti, in kdor ve o kakšno neupornostjo se je pričakovala modernizacija ravno te ceste, bo razumel globoko razočaranje, da je to važno prometno in gospodarsko vprašanje spet odloženo. Pri pravocasnih dodelitvi bi bila terenska dela na progi Fram—Maribor že letos končana in tudi delo na progi Fram—Slovenska Bistrica bi bilo že v rokah. Seveda se živahno razpravlja o tem, kdo je kriv, da je prišlo do tega usodnega zavlačevanja. Pričakovati je, da bo cestna uprava objavila zadevna pojasnila.

U— Burna debata. Na sobotni seji porebskega občinskega odbora pri Kočelju na Tezenu je bilo tudi govora o akciji Tezenčanov, ki gre za tem, da se Tezno odcepi od porebske občine in da se osamosvoji. Porebski župan je izjavil, da nima ničesar proti temu, da bi dobili Tezenčani svojo občino, saj občina Pobrežje ne dobi toliko, kolikor mora žrtvovati za Tezno. Tezenčani pa so temu ugovarjali. Nazadnje se je precej zanimiva in tudi burna debata končala na predlog nekaterih obč. odbornikov, češ da ni v teh resnih časih umestna debata o takšnih rečeh.

U— Iz gledališke pisarne. Ker lani izvrstno uspeli »Pygmalion« še ni bil odigran, pride letos spet na oder in sicer najprej v Celju 11. t. m., nato pa tudi na mariborski oder.

Iz Slovenjega Gradca

sg— Otok je utonil. Prejšnji ponedeljek je odšla Karolina Gasperjeva iz Legna pri Slovenjem Gradcu na njivo in pustila svojo 18 mesecev staro hčerko Marijo v varstvo svakinji. Ta je nič hudega sluteč pustila otroka na dvorišču, tik katerega teče potok Mislinja. Otok je prišel preblizu vode in padel vanjo. Ko so ga domači pogrešili, so ga našli nekaj metrov niže v strugi mrtvega. Oče otrokove je bil prejšnji dan vpoklican.

sg— Stroj mu je razmesaril roko. V slovenjegraško bolnišnico so pripeljali Josipa Ajtnika, delavca v tovarni. Pri delu je po nesrečni kretnji dobil levo roko, ki mu jo je razmesaril in odrezal vse prste.

Iz življenja na deželi

RAJHENBURG. Rajhenburška gasilska četa priredi 15. oktobra ob 14. pred gasilskim domom veliko tombolo, katere glavni dobitok bo 3000 din v got

Gospodarstvo

Financiranje vojne v Nemčiji

Kakor med svetovno vojno, tako mora tudi v sedanji vojni Nemčija financirati ogromne vojne stroške iz lastnih sredstev brez zunanje pomoči. Ukrepi, ki jih je napravila Nemčija takoj ob izbruhu vojne, kažejo, da je bil finančni načrt za primer vojne že prej temeljito proučen in pripravljen. Smisel posameznih ukrepov nam sedaj pojasnjuje »Frankfurter Zeitung« v zanimivem članku, iz katerega posnemamo naslednje.

Ze pred pričetkom vojne je Nemčija ustvarila razsežen aparat za kontrolo cen in mezd in je ob začetku vojne to kontrolo le še poostila in razširila s tako zvano vojno gospodarsko uredbo. Ta uredba predvideva v prvi vrsti stroge sankcije in kazni za vsak primer neupravičenega povzicanja cen. Delavstvu je uredba priselila delno zmanjšanje dohodkov, zlasti z ukinjenjem dodatkov za nadurno delo, dopustov itd., kar bo prišlo v korist državi bodisi v obliki večjih davkov ali pa v obliki nižjih cen za državne nabavke. Skrb Nemčije gre predvsem za tem, da povečanje obkroga bankovcev ne bi povzročilo pojavov inflacije v obliki naraščanja cen, plač in mezd (že v zadnjem tednu avgusta je obkrog bankovcev v Nemčiji, ki se lani gibal na višini okrog 6 do 7 milijard, povečal od 8.7 na 11 milijard; vrhu tega je nemška Rentenbanka pričela izdajati bankovce za manjše zneske, ki niso upoštevani v obkrogu Reichsbanke). »Frankfurter Zeitung« pa v tej zvezi priznava, da tudi z najboljšo finančno politiko ni mogoče izogniti se žrtvam, ki jih zahteva vojna.

Nemčija je takoj ob pričetku vojne uvedla v podrobnosti izdelan sistem racioniranja ne samo pri živilih, temveč tudi pri obleki, obutvi in pri dnevnih potrebščinah. Denar, ki je dodatno prišel v promet, ne more zaradi teh omejitev konsumirati, povečati kupne moči prebivalstva. Kdor ima večje dohodke, ki presegajo možnost nakupa živil na podlagi posameznih kart in ostalih potrebščin na podlagi tako zvanih dobavnih ne more teh dohodkov porabiti. Denar mora obdržati in se končno pojaviti kot vloga pri denarnem zavodu, kajti vsako tesaviranje gotovine je pod strogo kaznijo prepovedano. Te de-

narne zneske, ki se zaradi omejitev ne morejo uporabiti za konsum, je smatrati kot nekako prisilno štednjo. Da pa ne bi prisilni prihranki povzročili povečanja pri- vatnih investicij, za to bo skrbel kontrolni aparat, kolikor investicije že niso omejene hudo s tem, da je n. pr. uporaba gradbenega materiala in kovin ter drugih surovin za privatne svrhe kontingentirana in hudo omejena. Nemčija je omejila od- nosno docela ustavila produkcijo potroš- nega blaga, ki ni neobhodno potrebno za vsakdanje življenje. Ta skrajna omejitev produkcije konsumnih dobrin naj omogo- ča znatno povečanje produkcije onih do- brin, ki so neposredno ali posredno po- trebne za vojno.

Iz vsega tega sledi, da racioniranje ži- vil in omejevanje nakupa ostalih potreb- ščin nima samo namena, da se konsum prilagodi obsegu domače produkcije, tem- več ima predvsem namen na splošno ome- jiti konsum, da se olajša financiranje voj- ne s prisilno štednjo. Te prisilne prihran- ke pobere preko denarnih zavodov države in tako se prenese del dohodkov posamez- nikov na državo, kolikor tega ne opravijo že poostreni davki. Poleg stroge prepovedi tesaviranja gotovine imajo tudi vojni davki namen preprečiti, da bi se prisilni prihranki zbirali v privatnih rokah. Tako je s pričetkom vojne Nemčija uvedla 50% vojni pribitek k dohodnini in povečanje trošarin. Ta sistem »totalne gospodarske kontrole« ima za posledico da se razvije nekak avtomatizem: čim bolj bi država razširila kredit z izdajo bankovcev, tem- bolj se morajo povečati prisilni prihranki, ki pridejo potem v korist državi in tem- bolj se povečajo oni dohodki, ki so podvrženi vojnemu davkom. Državni tajnik Reinhardt računa, da bo imela Nemčija v letu 1939-1940 24 milijard davčnih dohodkov na- proti 17.7 milijarde mark v prejšnjem fi- nančnem letu (leta 1933 so znašali davčni dohodki Nemčije le petih 7 milijard mark). Zaradi kritja vojnih stroškov se morajo ostali državni izdatki čim bolj zmanjšati. Da se to doseže tudi pri de- želah in občinah morajo vse dežele in ob- čine plačevati državi poseben vojni prispevek iz svojih lastnih dohodkov.

Zanimanje Anglije za naš les

Pred dnevi smo poročali o angleških prizadevanjih za večji odkup naših živil in surovin. Med drugim navajajo london- ske informacije, da je pripravljena Angli- ja odkupiti od nas tudi velike količine lesa. V krogih lesnih izvoznikov računajo s tem, da se bo Anglija pričela živahno zanimati za naš les, ki ga bomo v bodoče lahko prodajali tudi v dimenzijah, ki se pri nas izdelujejo, in ne samo v angleških dimenzijah.

Zanimanje Anglije za naš les je očitno posledica vojne na morju. Kakor je znano, kontrolira nemška vojna mornarica po- morski promet v baltičkem morju in ovi- ra izvoz baltičkih držav v Anglijo in Fran- cijo. Tudi v Skagerraku in Kattegatu se pogosto pojavljajo nemške podmornice, da bi ustavljale švedske ladje, ki vozijo bla- go v Anglijo. Ta nemška blokada Balti- škega morja ovira predvsem izvoz lesa in celuloze iz držav ob Baltičkem morju. Vse- kakor je računati s tem, da se bo možnost oskrbe angleškega trga z lesom iz sever- nih držav precej skrčila in da bo morala Anglija nadomestiti uvoz iz teh držav z uvozom iz drugih držav. Na drugi strani bo Nemčija svoje uvozno potrebo v lesu lahko v večji meri krila iz Poljske in iz Baltičkih držav ob Baltičkem morju ter očitno ne bo reflektirala na večje dobave našega mehkega lesa. Med evropskimi drž- avami, ki bodo v bodoče lahko oskrbovale Anglijo z lesom namesto severnih držav, pa prihajata v poštev le Jugoslavija in Rumunija.

Anglija je največja uvoznica lesa na svetu. Njen lanski uvoz lesa je dosegel vrednost skoraj 43 milijonov funtov (9.5 milijarde din), uvoz celuloze pa preko 16 milijonov funtov (3.5 milijarde din). Od lanskega uvoza lesa je odpadlo po vred- nosti 26 milijonov funtov ali 60% na uvoz iz Rusije, Finske, Švedske, Poljske, Eston- ske, Letonske in Norveške, od celotnega

Vprašanje oskrbe naših železarn s starim železom

Ze pred tremi tedni smo na tem mestu opozorili na nujno potrebo, da se organi- zira zbiranje starega železa. Uvoz starega železa je zaradi vojne stanja v Evro- pi zelo oteženo. Način produkcije jekla v Siemens-Martinovih pečeh pa nujno za- hteva, da se poleg surovega železa uporabl- ja tudi staro železo in se uporabi starega železa železarne ne morejo izogniti. Mno- ge države so omejile ali pa prepovedale izvoz starega železa, ker ga hočejo rez- virati za lastne potrebe. Pa tudi prometne ovire so povzročile da so s pričetkom vojne prenehale pošiljke starega železa iz prekomorskih držav. Ker pri dosedanjih or- ganizacijah zbiranja starega železa ne mo- rimo kriti vseh potreb, so naše železarne v zadnjih tednih primorane razliko kriti iz svojih zalog. Glede starega železa je še najbolj preskrajšana državna železarna v Zenici (»Jugoslovanska jekla«) ki dobiva železne odpadke in star timi material od državnih železnic in staro železo od osta- lih državnih in vojskih ustanov. Organi- zacija zbiranja starega železa v naši drž- avi je po večini v rokah zagrebške tvrdke »Obnova«, pri kateri se steka blago, ki ga pošljejo posamezniki zbiralci. Tvrdka potem po določenem ključu odda nabrano staro železo posameznim železarnam. Tako dobi jeniška železarna na mesec okrog 150 vagonov domačega starega železa, kar pa krije le eno tretjino potrebe in mora na mesec uvoziti iz inozemstva povprečno okrog 300 vagonov. Nadalje potrebujeja staro železo železarne v Štorkan in v Guš- tanju. Lani je znašal celotni naš uvoz stare- ga železa 3528 vagonov, letos pa smo že v prvem polletju uvozili 3087 vagonov, naj- več iz Francije in francoskega Maroka, Alžira, Nizozemske in Turčije v prejšnjih letih pa smo uvažali precej starega železa tudi iz Zedinjenih držav in Indije.

Računati moramo se tem, da bo tudi v bodoče uvoz starega železa zelo otežo-

žen. Če naše železarne ne bodo dobile do- volj starega železa, bodo prisiljene navz- ložiti narocilom omejitve produkcije. Zato je treba čimprej rešiti vprašanje, kako naj se na širši bazi organizira zbiranje starega železa, ki ga je pri nas mnogo zlasti na deželi. Na komercialni podlagi se da or- ganizirati zbiranje le v večjih krajih, kajti izkupicek za staro železo more kriti stro- ške zbiranja in prevoza ter stroške za o- kup pri privatnikih le tam, kjer se dobe vagonne količine. Mnogo več starega železa pa bi lahko dobili če bi imeli si- se razpredeno organizacijo, zlasti če bi se zbiranje na deželi pa tudi v večjih krajih poverilo dobrodelnim in nacionalnim dru- štvnim organizacijam v sodelovanju s šolsko mladino, kar bi tudi organizacijam prineslo dohodek. Strokovnjaki zatrjujejo, da bi pri dobri organizaciji zbiranja lahk- o za nekaj let krili vsa potreba naših žele- zarn, kar bi nam po vrhu prihranilo deviz- e, ki jih danes tako nujno potrebujemo za uvoz drugih potrebnih surovin.

Iz Beograda poroča »Industrijski ku- rir«, da so industrijske organizacije že in- terverirale na merodajnih mestih, da bi se uredilo to vprašanje. Industrijske orga- nizacije zlasti opozarjajo, da je treba iz- vesti tako akcijo zlasti na bivšem vojnem področju v Srbiji (solunska fronta). Izne- šen je tudi predlog, da bi se ustanovila ne- kaka centrala za staro železo, ki bi kontro- lala organizacijo zbiranja in razdelitve na- branega starega železa. Ta organizacija naj bi vršila propagando med prebiva- ltvom, zbiranje pa naj bi se organiziralo tako, da bi se določili posebni dnevi, na katerih bi šolska mladina zbirala staro železo in druge stare kovine.

Gospodarske vesti

— Povišanje cene bencinski mešanici. Z odlokom finančnega ministra je povišana cena bencinski mešanici za nadaljnjih 25 par, tako da velja odslej liter mešanice 5.70 odnosno 5.95 in 6.05 din.

— Trgovinska pogajanja z Nemčijo. Tr- govinska pogajanja z Nemčijo v okviru jugoslovensko-nemškega stalnega gospo- darskega odbora so se nekoliko zavlekla. Prvotno je bilo predvideno, da bodo po- gajanja zaključena do 6. oktobra. Sedaj pa napovedujejo, da bo prišlo do podpisa protokolov ob koncu tekočega tedna. Od- bor je doslej razčistil že mnogo vprašanj. Trenotno je v razpravi vprašanje cen za naše proizvode pri izvozu v Nemčijo. Naša delegacija je za nekatere izvozne predme- te zahtevala povišanje cen. Delo se vrši sedaj predvsem v odboru. Pričakovati je, da se bo plenum znova sestel šele v sredo, ker računajo, da bodo do takrat pododbo- ri končali svoje delo glede vprašanj, ki so jim bila prepuščena.

— Feniks toži ostale zavarovalnice. Z uredbo o sanaciji Feniksa 16. dec. 1936 je do- očno, da morajo ostale zavarovalnice prispevati za sanacijo 25 milijonov din in morajo ta znesek plačati v 20 letih. Ker pa zavarovalnice doslej niso nič plačale je družba Juoslovanski Feniks vložila pri beograjskem okrožnem sodišču tožbo proti 13 zavarovalnicam. V tožbi zahteva plači- lo prispevka, in sicer prvega obroka v vi- šini 1.839.544 din, pozneje pa namenava vložiti še tožbo za drugi obrok, ki bi ga morale zavarovalnice plačati za leto 1938. Po objavi uredbe o sanaciji Feniksa so se zavarovalnice proti plačilu prispevka pri- tožile na državni svet, ki pa je pritožbo zavrnil. V petek je bil na beograjskem ok- rožnem sodišču prvi narok. Zavarova- nice so ugovarjale zaradi nepristojnosti sodišča, ta ugovor pa je sodišče zavrnilo in je tože- nni zavarovalnicam dalo rok štirih tednov za odgovor na tožbo.

— Razširjenje naše trgovine z Anglijo in naša trgovinska mornarica. »Daily Te- legraph« poroča, da je generalni ravnatelj paroplovne družbe »Jugoslovanski Lloyd« Božo Banac prisel v London. V Londonu se pogaja z angleškimi paroplovnimi dru- žbami, kar spravlja jo v zvezo z angleško namero, da bi v Jugoslaviji nakupila čim več živil in surovin. Banac je zelo optimisti- čen glede razvoja trgovinskega prometa med obema državama, neglede na sedanje izjemne razmere.

— Cena hmelja naglo narašča. Žalec, 9. oktobra. Kljub slabemu vremenu zadnjih dni je bilo povpraševanje za hmeljem ne- navadno živahno in so se cene naglo dvig- ale. Danes so nudili kupci že nad 60 din za kg. Zdi se, da se dvig cen še ni ustavil, ker je ostanek kakšnih 1500 met. stotov v zelo čvrstih rokah.

— Zlot ni več zakonito plačilno sredstvo v poljski Zgornji Sleziji. Nemška vlada je odredila, da poljski zlot od 8. t. m. ni več zakonito plačilno sredstvo na področju poljske Zgornje Slezije. Od tega dne je nemška marka edino zakonito plačilno sredstvo.

— Licitacije. Dne 16. t. m. bo pri direk- ciji pomorskega prometa v Splitu licitacija za dobavo raznega kovinskega materiala. Dne 16. t. m. bo pri štabu zrakoplovstva v Zemunu licitacija za dobavo raznih godal. Do 20. t. m. za dobavo pnevmatik za av- tomobile in motocikle ter jeklenih akumu- latorjev. Pri centralni direkciji državnih rudarskih podjetij v Sarajevu bo 19. t. m. pismena licitacija za dobavo mazil za po- trebe državnih rudnikov.

— Prodaje. Dne 25. t. m. bo pri vrba- skem žandarmerijskem polku v Banjaluci licitacija za prodajo odpadkov od volne, sukna, bombaževine, usnja, medl, železa, platna in dr.

Borze

9. oktobra

Na jugoslovenskih borzah notirajo nem- ški klirinški čeki nespremenjeno 14.30. Grški boni so se v Ljubljani trgovanje po 31.75 v Zagrebu je bilo povpraševanje po 31. v Beogradu pa je bil zaključek po 31.25. Na svobodnem deviznem trgu se ravna ostale devize nadalje po tečaju 55 din za dolar.

Na zagrebškem efektivnem tržišču je bila danes čvrstjša tendenca. Ob koncu prejš- njega tedna so nekateri papirji naglo po- puščali, danes pa so se tečaji teh papirjev zopet popravili. Vojna škoda je notirala 384 — 389 (v Beogradu je bil promet po 384 — 385). Zaključki pa so bili v 7%. Blairovem posojilu po 71 (v Beogradu po 75 denar) v delnicah PAB 157.50 (v Beogradu 177) in v delnicah Trboveljske po 155 — 157.50.

Devize

Ljubljana. Oficijelni tečaji: London 177.40 — 180.60 Pariz 100.45 — 102.75 New York 4403 — 4463. Curih 995 — 1005. Amsterdam 234.75 — 1387.75. Bruselj 739 — 751. Tečaj na svobodnem trgu: London 219.38 — 222.58. Pariz 124.28 — 126.58. New York 5480 — 5520. Curih 1229.56 — 1239.56. Amsterdam 2905.36 — 2943.36. Bruselj 913.74 — 925.74.

Curih, Beograd 10. Pariz 10.16 London 17.90. New York 445.25. Bruselj 74.50. Milan 22.45. Amsterdam 237. Berlin 177. Stockholm 106.15. Oslo 101.25. København 85.90.

Efekti

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 384 — 389 6% begluške 60 den. 6% dalm. agrarne 58 den. 7% Blair 71 den. (71), 8% Blair 81 den. delnice: PAB 167.50 den. (167.50). Trboveljska 155 — 157.50 (155 — 157.50). Sečerana Osijek 85 den. Osij- ječka ljevaonica 150 den.

Beograd. Vojna škoda 384 — 385 (384 — 385). 6% begluške 66 den. 6% dalm. agrarne 57 den. (59 — 60). 7% invest. — (93 — 93.50). 7% Blair 75 den. 8% Blair 83 — 84 (82). PAB 177 den. (177).

Blagovna tržišča

Zito

+ Chicago, 9. oktobra. Začetni tečaj: pšenica: za dec. 80.50, za maj 80.25, za ju- liju 78. koruza: za maj 51.125.

+ Novosadska blagovna borza (9. t. m.). Tendence nespremenljive: baška »kol« Novi Sad in Sombor 157; gornjeba- ška »59« Tisa I. 165; rž: baška 127 — 129. Oves: baški, sremški in slavonski 140 — 142.50. Jčmen: baški in sremški 64.65 kg 142.50 — 145. Koruza: baška 110 — 112; banatska 109 — 110 pariteta Indija 110 — 112. Moka: baška in banatska »0g« in »0gg« 230 — 240; »2« 210.220; »5« 190 — 200; »6« 170 do 180; »7« 145 — 155; »8« 117.50 do 122.50. Rizol: baški sremški beli brez vreč novi 315 — 325. Otrubi: baški in sremški 106 — 108 banatski 104 — 106.

INSERIRAJTE V „JUTRO“!

Beleške

O vprašanju, kaj je z volilno pravico županov, katerim poteče funkcija doba pred volitvami v senat, še ni bilo izdano nobeno avtentično tolmačenje. Ako tudi v bodoče ne bo, bodo o tem morala razsojati pristojna okrožna sodišča sama.

Vloga slovenske JRZ

Nedavno je bil na Jesenicah v Krekovem domu shod JRZ, ki se ga je udeležilo okrog 250 ljudi. Govoril je bivši poslanec dr. Albin Smajd. Najprej je dejal, da so nedavni dogodki mnoge izmed poslušalcev morda hudo presenetili, večino pa gotovo zadovoljili. Nato je nadaljeval:

»Bivša SLS in poznejši slovenski del JRZ z dr. Korošcem na čelu sta bila vseh 20 let edina zagovornika tiste politike, da je treba napraviti konec tako imenovane- mu hrvaškemu vprašanju. Če je hodila slovenska JRZ svoja pota in svoje usode ni vezala na Hrvaško seljaško stranko, s tem ona in dr. Korošec nista prav nič gre- šila zoper slovenski program. Ker smo slovenska večinska stranka, nam je uka- zovala čast, da smo si sami izbirali svojo pota. Zato je bilo povsem naše delo, če se Slovenci danes približujemo svojemu cilju. Da je tudi v srbskem vodilnem delu zma- gala misel o treh narodih, je izključna za- sluga SLS in dr. Korošca. On je v prvi vrsti pripomogel, da so nastali med Srbi psihološki pogoji za to novo politiko. Nih- če, čeprav je naš nasprotnik, ne bo mogel teh okolnosti zanikati. Nasprotno je po- trebna hvaležnost in priznanje. Oni, ki so 11. decembra glasovali za dr. Mačka, se morajo danes vpraševati med nami: »Kje imamo mi, g. dr. Maček, vašo podporo? Kje so sedaj naše pravice, enake hrvaš- skim?« Ta podpora in te pravice so nam zavarovane po naših ministrih v vladi, ki jamčijo za to, da se bo prenos kompetenc tudi pri nas izvedel. Tudi kar se tiče bo- doče usode JRZ, nas ni treba biti strah. V JRZ smo vstopili iz taktičnih razlogov, bili smo pa vedno in bomo SLS.»

Proti spletkarjenju na Hrvaškem

Beograjski vseučiliški profesor dr. Mi- hajlo Ilić, ki je bil eden izmed treh beo- grajskih strokovnjakov za formuliranje sporazuma med dr. Mačkom in predsedni- kom Cvetkovićem, izdaja revijo »Napred- za narod«. Uvodnik zadnje številke je po- svečen političnemu položaju v banovini Hrvatski, in med drugim pravi:

»Razni znaki in tudi poročila hrvatskih listov kažejo, da je v banovini Hrvatski na delu neka podzemna propaganda, ki hoče kaliti notranji mir. Mi ne mislimo pre- tlarati pomena te propagande. Prav tako pa je tudi ni mogoče podcenjevati. Če bi živeli v običajnih prilikah, bi se na take pojave pač niti ne ozirali. Ker pa živimo v resnih casih, bo treba tem pojavom po- svetiti resno pozornost, tem bolj, ker smo prepričani, da hrvatske narodne mase, ki so danes prežete zdrave miselnosti o po- trebi pomirjenja individualnih težnj hrvat- skega naroda s solidarnimi interesi držav- ne skupnosti, ne bodo podlegle vplivu pla- čanih agentov akcije, ki nosi vse znake tu- je propagande. Pri tej priliki je mogoče znova ugotoviti dalekosegajoči pomen skle- njenega sporazuma. Prav lahko si je misli- ti, na kako rodovitna tla bi našla ta pod- zemna propaganda, če bi se pogajanja za sporazum razbila in če bi bili danes ločeni v dva med seboj nepomirljivo sprta tabora.»

Obsodba zaradi volilne goljufije

Pred okrožnim sodiščem v Petrogradu je bila v soboto razprava proti učitelju Bogoljubu Kiricu, občinskemu tajniku Ve- lizarju Rokniću in občinskemu podtajniku Radivoju Stojšinu iz Banatskega Alek- sandrova. Vsi trije so bili obtoženi zaradi goljufij pri zadnjih občinskih volitvah v Banatskem Aleksandrovu, kjer so kot čla- ni volilne komisije pripisali listi Jovana Debića nad 150 volilcev, ki so v resnici glasovali za listo Jovana Zvekića. Po za- slišanju obtožencev, ki so zatrjevali, da so pravilno vodili volilne spiske, je bilo za- slišanih cela vrsta volilcev, ki so po pri- segi potrdili, da so volili za opozicijsko listo Jovana Zvekića. Vsi pa so bili vpi- sani v volilnem seznamu kot volilci Jo- vana Debića. Na podlagi zaslišanja prič je sodišče obsodilo Roknića in Stojšina na dva meseca zapora, dočim je učitelja Ki- rici oprostilo, ker so priče izjavile, da je kot predsednik volilne komisije pravilno narekoval zapisnikarjema Rokniću in Stojšinu, kako so volile.

Odlukovani Sokoli

Beograd, 9. okt. p. Na predlog ministra za telesno vzgojo so bili odlukovane z re- dom Jugoslovanske krone 4. stopnje za- stave sokolskih žup na Cetinju, v Šibeniku in Prizrenu. Nadalje so bili odlukovani z re- dom sv. Save 4. stopnje Josip Primožič, uradnik mestnega poglavarstva v Mariboru, Peter Šumi, bančni uradnik v Ljubljani ter Edo Antosiewicz, zasebni uradnik v Ljubljani.

Smrtna žrtev teme

Na postaji v Ivanjkovcih je ponoči padel in izdihnil

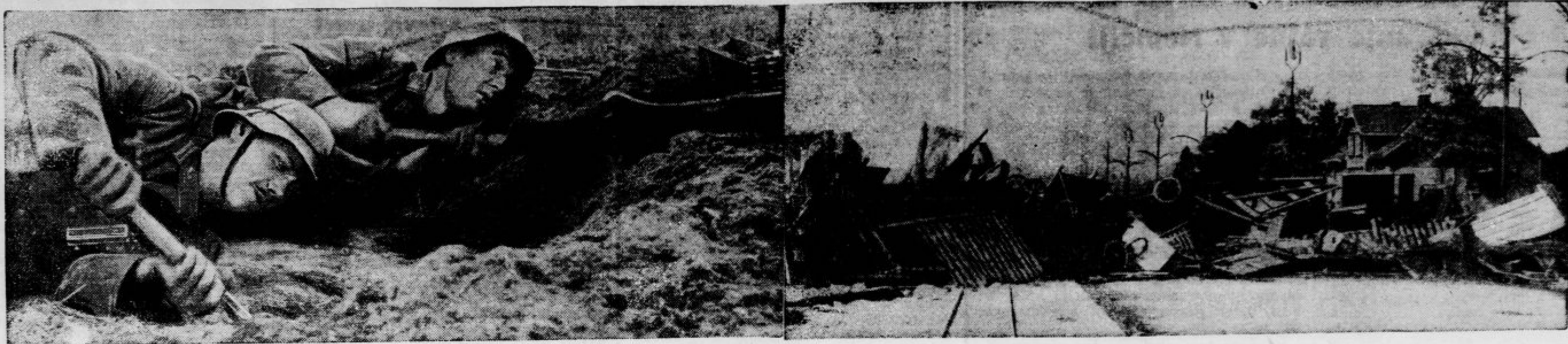
Ivanjkovec, 8. oktobra. Z vlakom ob 23.09 se je v četrtke pripe- ljal iz Ormoža v Ivanjkovec vničar Andra Lazar. Bila je trda tema, postaja pa je brez vsake luči, kakor smo o tem svojčas v »Jutru« že razpravljali. Lazar je izpred postaje pomotoma odšel v nasprotno smer, kakor bi moral iti, in to po skladističnem tiru v smeri proti Ljutomeru. Ko je prišel do kretnice, se je zapletel in padel. Hudo se je pobli na glavi in se je na mestu onesvestil. Nogo je imel ujet med trač- nice. Vstati ni mogel. Ležal je v hladni no- či do 5.35 zjutraj, ko ga je železniško oseb- je našlo. O tem so obvestili takoj orožnike in orožniška patrulja je ukrenila potrebno, da je bil Andra Lazar prepeljan v bolni- šnico v Ormožu. Uvedena je bila preiskava, pri kateri se je dognalo, da je zločin iz- ključen. Nesreča pa se ne bi bila zgodila, če bi bila postaja v Ivanjkovcih razsvet- ljena. Lazar v bolnišnici ni prišel več k za- vesti in je v petek ob pol 9. izdihnil. Bil je šele 30 let star. Zapustil je vdovo, ki je tudi slabega zdravlja, in 3 nepreskrblje- ne otročičke.

Ko smo pravkar na pričetku zimske vo- zne sezone, si spet dovoljujemo nekatere pripombe glede železniškega prometa v Slo-

venskih gorcih. Z voznim redom od 15. maja letos smo dobili vrsto novih vlakov, tako da jih je vozilo v Ljutomer iz Ormo- ža 7, proti Ormožu pa 6. Priznati moramo, da smo zdaj z železniškimi zvezami do Or- moža kakor tudi proti Murski Soboti in Gornji Radgoni dobro preskrbljeni. Nočejo pa utihniti glasovi, da bo cela vrsta vlakov ustavljena. Govori se celo, da bomo zgubili na progi Ormož—Ljutomer 3 pare vlakov. Ne zanikamo, da so nekateri vlaki tekli večkrat skoraj prazni, vendar pa mo- ramo zahtevati, da nam nočna zveza osta- ne ohranjena.

Če že mora biti redukcija, bi lahko žr- tovali vlaka 8722 in 8711, vsi drugi pa morajo ostati. Tu se gotovo ne sme vpo- števat je rentabilnost železniškega pro- meta. Ob tej progi leži sreza Ljutomer in Murska Soba, pa še deli srezov Dolnja Lendava in Ptuj in to je skupno okoli 150 tisoč prebivalcev, ki imajo gotovo pravico do dobrih zvez. Po dobrih 14 letih smo ko- naj dosegle zveze, da je mogoče priti v enem dnevu v Ljubljano in nazaj in da lahko tam še kaj opravimo. Zato pričaku- jemo, da bo železniška uprava upoštevala razmere prebivalstva ob tej progi.

Barikade, ki so zapirale prodiranje v Varšavo

Na levi: Dva nemška vojaka z lahko strojnico kopljeta jarek — Na desni: Vozove, ograje, pohištvo, orodje, vse so navalili sovražniku na pot...

V razdejani Varšavi

Očividec o grozotah vojne na Poljskem

Dopisnik United Press, ki je bil na obisku v Varšavi, poroča, da so tri četrtine poljske prestolnice v razvalinah. Obe glavni prometni cesti sta popolnoma razdejani. Niti eno okno v milijonskem mestu ni ostalo od bombardiranja celo. V tako opustošenem mestu je imel Hitler vojaško parado, ki je na njej sodelovalo 15.000 mož. Skozi zaprte ceste se je odpeljal na paradni prostor v razmeroma nepoškodovani diplomatski četrti. Parade, ki je trajala dve uri, si ni ogledal noben Poljak, kajti poti do tja so bile dostopne le za nemško vojaštvo.

Ob tej priliki je imel nemški vodja z inostranimi novinarji razgovor, v katerem je med drugim dejal, da želi vsem nočem v drugih deželah, ki hočejo zapadno Evropo spremeniti v takšen kup razvalin, naj bi si ogledali, kaj vojna v resnici pomeni.

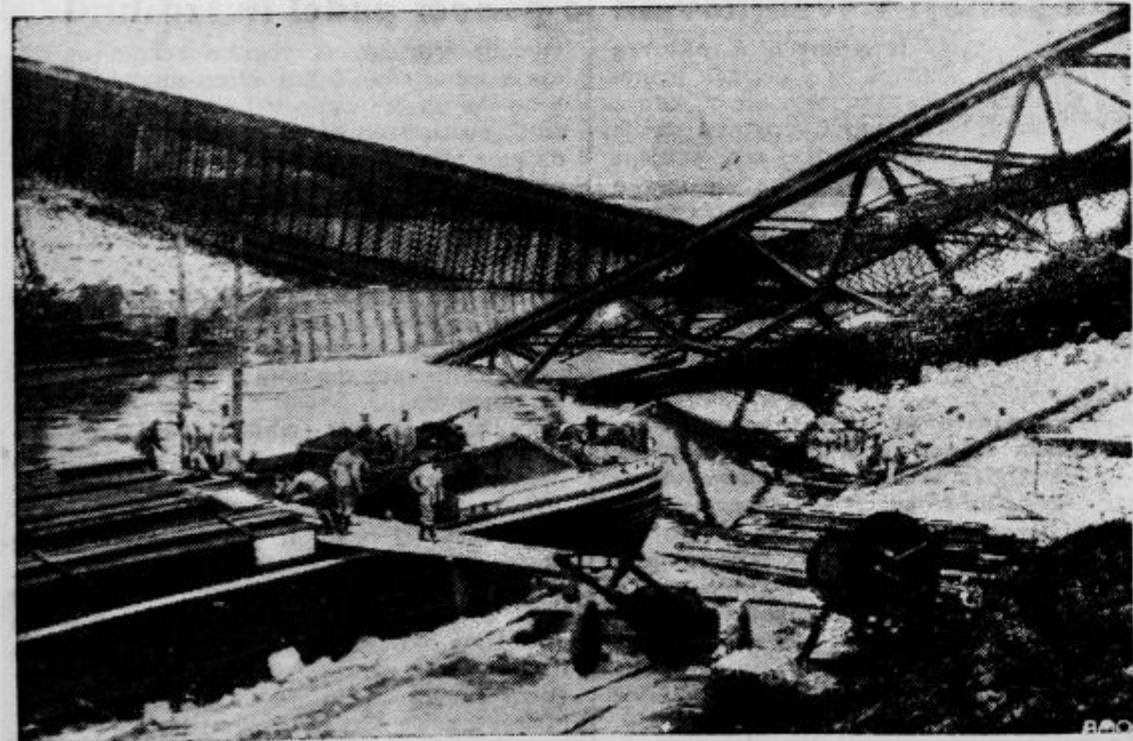
Popolnoma so razdejani zlasti notranji prečeli v bližini glavne postaje, ki je bila eden izmed glavnih ciljev nemških bombnikov. Sredi cest je opaziti tu ogromne luknje, ki so jih izvrtale bombe. Mnoge hiše so se popolnoma sesule, od drugih je ostalo le notranje ogrodje. Mesto je bilo v zadnjih dneh pred padom v naravnost pretresljivem položaju. Vsi električni in plinski vodovi so bili prekinjeni, živili ni bilo več ponoči so požari razsvetljevali prestolnico kakor da je dan. Povsod je videti še ostanke poljskih obrambnih naprav. Povsod so globoki strelski jarki in pasti za tanke, za njimi pa močne barikade iz prevrnjenih tramvajskih in drugih voz, vrec s peskom, tratinic in kamna iz tlaka. V predmestju Mokotovu je šel globok strelski jarek preko cestnega križišča, v katerem so se poljski kadeti dolgo upirali Nemcem in jim prizadejali s strojnimi velike izgube. V drugih predelih so branili vsako poedino hišo spremenili v trdnjavo, in tu je bilo treba zavzeti hišo za hišo, sobo za sobo, ob velikih žrtvah.

V vojni službi

Windsorski vojvoda je v činu majorja do deljen generalnemu štabu angleške vojske

Razdejane v poljski vojni

Most čez Vislo pri Dąbrowi, ki je bil porušen nedaleč od Gdanska

Poroka med mejniki

Nenavadno poroko so imeli te dni na francosko-belgijski meji v bližini Tourcoinga. 21-letni ženin Pierre Delespeaux pripada neki francoski letalski četi, zaročenka, 20-letna Marija Catoen, pa je bila Belgijka. Poroka se je izvršila ob navzočnosti smehljajočih se orožnikov in carinskih uradnikov, med dvema mejnima koloma. Po obredu je mlada ga. Delespeauxova, ki je postala po njem francoska državljanka, smela stopiti preko meje in slediti svojemu mlademu možu.

Švicarski list na Slovaškem prepovedan

Slovaški notranji minister je prepovedal uvoz »Neue Zürcher Zeitung« na slovaško državno ozemlje.

Kako je padla Varšava

Odhod vojaštva — Beda med civilnim prebivalstvom

Dopisnik nemškega lista »Kölnische Zeitung« je prošli teden prisostvoval nočni predaji varšavskih čet na zapadu poljske prestolnice in poroča o tem naslednje podrobnosti:

Sprva so prihajale le poedine čete in čepci, je bil odhod iz Varšave določen za 20. uro, je mnogo vojakov že popoldne ušlo iz mesta. Med njimi se je pojavil oddelek mladeničev, skoraj se dečkovi šolarjev iz zapadnih poljskih pokrajin, ki so bili na počitniškem potovanju v Varšavi, kjer jih je presenetila vojna. Vtaknili so jih v uniformo in jim veleli, naj se borijo.

V pozni večerni uri so se v daljavi zabliškali žarometi avtomobilov. Eden izmed voz se je hitro približal nemški črti. Iz njega je stopil poljski stotnik, se javil šefu nemškega generalnega štaba in naznanil prihod cele divizije. Kmalu potem, ko se je oddaljil, je prispela kolona avtomobilov. Iz njih je stopila skupina poljskih častnikov, med njimi neki polkovnik, ki se je predstavil kot divizijski poveljnik. V vljudnem, čeprav udrženem pogovoru je povedal, da prihajajo njegovi polki le polagoma kajti varšavske ceste so zatrpane. Čete ki se jim poti križajo, otežujejo odhod, vojaki pa so tudi vsi izčrpani. Poedine prihajajoče stotnije so začeli potem zbirati. Nemške straže so jih sprale po orožju in strelniku. Tudi plinske maske in kompase so jim pobirale. Eden izmed vojakov je imel

v resnici še pistolo v žepu svojega plašča. Mnogi med njimi so bili iz Torunja. Bido gošča in Grudziava.

»Kako je v Varšavi?« so vpraševali Nemci. »V Varšavi ni dobro,« se je glasil stereotipni odgovor. Nemške granate so razbile vojašnice, zrušile položaje, uničevale baterije. Toda bombe iz zraka so bile še huje. Ujeti vojaki niso imeli nobene hrane, le cigarete so jih ogrevale. V ozadju so bili požari. Med razvalinami razstreljene opekarne so iskali begunci, moške, ženske in otroci zavetja pred mrlim jesenskim vetrom. Strašna je bila videti beda teh ljudi.

Še vedno so prihajali poedini oddelki, divizije pa še ni bilo. Šele pozno ponoči so otvorile nje prihod kolone avtomobilov, nato pešcev. Pehota je prihajala v četverostopih. Oči so zrle utrjeno v daljavo. Tu in tam se je kdo medlo nasmešnil. Bil je vesel, da je konec vojne. Mnogi so spralevali, kako je pri njih doma in so imenovali kraje, ki jih je vojna spremenila v razvaline.

Kolone avtomobilov, konjske vprege, poljske kuhinje. Na njih sedežji čepijo zlomljeni, izčrpani možje. In spet pehota in spet topništvo brez topov, brez orožja in obrambe. Kilometre daleč se vleče ta premagani sprevod po cesti, tisočji pa bodo šele prispeli. Pohod ujetje poljske vojske spremljajo nemški oklopni vozovi.

Dve uspeli potovanji

V šestnajstih dnevih okoli sveta

Pred kratkim so pisali o dveh modernih junakih po znanem romanu Julesa Verna. Potovanje okrog sveta sta hotela opraviti v rekordnem času, pri tem pa sta hotela uporabljati samo letala obstoječih zračnih prog, torej nobenih posebnih letal.

Obe potovanji okrog sveta na ta način sta popolnoma uspeli. Gospa Clara Adamova iz New Yorka je opravila svojo stvar v 16 dneh, 19 urah in 4 minutah. Iz New Yorka v Marseille je letela z »Dixie Clipperjem«, iz Marseille v Hongkong je upo-

rabila redno prometno progo družbe Imperial Airways, potovanje čez Tihi ocean je dovršila spet s »Clipperjem«, a polet preko Zedinjenih držav je dokončala z letalom družbe United Air Line.

Nje rojak Norman Lee je opravil potovanje v obratni smeri v nekaj več nego 20 dneh. Bilo pa je to potovanje tudi težje, kajti zveze od vzhoda proti zapadu so neugodnejše.

Uspehi in telesna teža

Ameriški industrijski raziskovalni zavod je zbral podatke o telesni teži neštevilnih uspešnih podjetnikov po Zedinjenih državah in je pri tem ugotovil, da so ti moški z majhnimi izjemami lepo okrogli oblik. Med tem ko so vitkejši ljudje po mnenju navedenega zavoda pripravi za profesorje, inženjerje, organizatorje in sposobne nameščence, so »proporcionalni« poklicani, da postanejo podjetniki.

Baje znajo bolje voditi pogajanja in zbijati zaupanje, obvladujejo se bolje in niso tako podrejeni nihanju v svojih temperamentih. Zavod seveda ne omenja, da li so bili ti uspešni podjetniki lepo okrogli že tedaj, preden so postali milijonarji, ali pa je njih okroglost le logična posledica njih ugodnega gnetnega položaja.

Letonska

Največja in najbogatejša državnica v Baltiku

Največja in najbogatejša med baltičskimi državami, o kateri se je zadnji teden veliko pisalo v svetovnem časopisju je Letonska, dežela s 65.791 kv. km površine.

Letonski kraji so pripadli po delitvi Poljske l. 1795 Rusiji, a tudi čas med svetovno vojno in še pozneje, t. j. doba od l. 1915 do 1920 je bila polna borb za samostojnost dežele. Dva milijona Letoncev se je borilo proti Nemčiji, ker so Nemci hoteli napraviti iz njih deželo vojvodino Kurland, kateri naj bi vladal princ Hohenzollernci. Po drugi strani je borba Letoncev veljala Rusiji, ki je hotela takisto podjarmiti njih dežlo. Letonska je bila na ta način med dvema sovražnikoma nemškimi in ruskimi. Naposled so se Le-

Leteče bolnišnice

Prevažanje hudo ranjenih z bojišča v zaledje

»Leteče lazareti« so najmodernejši in najhitrejši prevozniki pripomoček današnjih sanitetskih formacij. Prevažanje ranjenecv po zraku s fronte v zaledje je sicer že staro. Holandski vojaški kirurgi so že pred mnogimi desetletji poskušali prevažati ranjence z baloni. A ta ideja, sedaj seveda v zvezi z letali, je doživela svojo pravo izpolnitev šele ob koncu svetovne vojne. pozneje pa v abesinski in španski vojni. Marsikateri ranjenec je ostal živ samo po zaslugi leteče sanitetske službe, marsikateri rane ne bi prenesel prevoza po slabih cestah. Leteče lazareti so namenjeni v prvi vrsti prevažanju hudo ranjenih, ki potrebujejo posebne pomoči, kakršne jim v lazareti ob fronti ne morejo nuditi. Sem spadajo strelji v glavo, poškodbe čeljusti, stre-

li v prsa in trebuh. Ze sam občutek, da te spravljajo po najhitrejši poti iz nevarnega pasu, ima močan vpliv na duševnost in ta vpliv ima ugodne učinke na zdravljenje.

Notranjost lazaretnega letala se ne razlikuje mnogo od notranjosti kakšnega voza v lazaretnem vlaku. Letalo sprejme običajno osem ležečih pacientov. Sanitetsko moštvo jim je stalno na razpolago. Nasprotni vhoda je majhna miza z umivalnikom in obvezili. Operacije se med poletom seveda ne dogajajo, če pa potrebuje ta ali oni ranjenec novih obvez, to lahko brez nadaljnje izvedbe, kajti letalo se običajno ne stresa mnogo. Poleg težko ranjenih ima še nekoliko lažje ranjenih, ki sedijo na klopi, možnost prevoza v zaledje.

Noč v ledenici

Samo gibanje je ohranilo pomotoma zaprtega pri življenju

Mister W. Martin, nameščenec neke tovarne za izdelovanje ledu v Los Angelesu je stopil pred nekoliko večeri po opravi v veliko ledenico in vratar ga je po pomoti zaprl vanjo. Ključev na pomoč ni slišal nihče, beg iz ledene ječe in vsaka zveza z zunanjim svetom je bila nemogoča. Martin je dobro vedel, kakšen silen mraz bo nastal ponoči v tem prostoru, in vedel je, da ga čaka neizbežna smrt, če v teh okoliščinah sede ali celo zaspi.

Domislil se je, da bi mogel uiti smrti samo z neprestanim gibanjem. Ne da bi se ustavil, je začel zato prenašati velike led-

ne klade iz kota v kot. Ta napor je obdržal njegovo kri v gibanju in bili so celo trenutki, ko mu je bilo tako vroče, da se je potil. Seveda je bil popolnoma izčrpan in res blizu smrti, ko so se ob 5 zjutraj spet odprla vrata ledenice in so ga presenečeni delavci rešili iz njegovega obupnega položaja.

Postani in ostani član
Vodnikove družbe!

Mina za vojno na morju

Takšnih min se poslužujejo v borbi na morju. Paličice na minli imajo zelo občutljive kapice; kadar se jih dotakne ladja, eksplodirajo in poženejo ladjo v zrak

Volga spreminja tek

Agencija Tass, poroča, da je Volga začela menjavati strugo pri Ugliču. Prvi del hidravličnih naprav v tem ozemlju je že dogotovljen do kraja. Od spomladi dalje bodo ladje plule po Volgi od Moskve do Ugliča.

Španci odhajajo iz Francije

»Corriere della Sera« poroča, da je francoska vlada sklenila repatriirati vse španske begunce, ki se nahajajo na njenem ozemlju. Španci odhajajo v trumah nazaj v Španijo.

A NEKDOTA

Hudobni jezik je spravił Voltaira v prošulo Bastijo. Tam mu ni šlo baš slabo. Smel je sprejemati obiske, imel je svojega služabnika, jedel je pri guvernerjevi mizi in kralj mu je določil podporo 400 tolarjev.

Nekega dne mu je dal kralj sporočiti, da ga je pripravljen še naprej podpirati z denarjem. Voltaira mu je odpisal: »Zahvaljujem se Vašemu Veličanstvu za prijaznost, s katero se hočete še nadalje zanimati za mojo oskrbo, vendar Vas prosim, da skrb za stanovanje prepustite meni samemu.«

VSAK DAN ENA

»Kaj sta ti dve dami sestri?«
»Nista, obiskujeta pa isti zavod za lepotičenje.«
(»Vart Heme«)

Šest zlatih angelov

Roman 58

»Nikar ne glejte tako prestrašeno, saj se vam ne bo nič zgodilo — niti policija ne bo zvedela, da je kaj bilo.«

Tedaj je jela mirneje dihati.

»Ko bi se bilo posrečilo, je nadaljeval, »in bi me bil Gonelli ustrelil, bi vendar tudi ne bili trenili z očesom. Sicer pa — koliko ste dobili za vso stvar?«

Zmajala je z glavo.

»Torej niste storili tega iz lakomnosti, ampak na višji ukaz?«

Izkušala je odvrniti pogled, toda oči so ji nehotne spet in spet iskale njegovih.

»Poslušajte me, ljubo deček, je izpregovoril čez nekaj časa. »Obljubim vam, da bom proti policiji in proti vsakomur molčal o tem dogodku, oziroma, če bi se z druge strani na kak način kaj zvedelo, da vsaj ne bom omenil vašega imena. Za to me terjam nič drugega, kakor da mi poveste ime svojega zapovednika.«

Odprla je ustnice, a videti je bilo, da še vedno ne zmore besede.

»Ali ste imeli svojo nalogo že takrat, ko sem vas poklical po telefonu?«

Odkimala je.

»Torej ste javili moj prihod v glavni stan in dobili od onod navodilo?«

Grofica je prikimala.

»Prav za prav vas mora človek občudovati, vas zlate angele, je trpko dejal. »A zdaj bi vendar že rad slišal odgovor na svoje vprašanje — kdo tiči za vso rečjo?«

»Moj Bog, kaj mi je storiti?« je polglasno začela.

»Samo dramatskih prizorov nikar, je odvrnil z rezkim glasom.

Nagnila se je naprej, se s komolcem oprla na koleno in globoko zasopla.

Vidim, da ste veliko boljši od njih, je zašepetala, »in rada bi vam pomagala, pa ne morem — tako strašno se bojim, tako grozno me je strah. — Če so me videli z vami v vozu —

— tedaj bodo plemenita gospoda kvečjemu mislili, da sem izkušal kaj zvedeti od vas. — Razen tega bi naju bili bržkone zdavnaj oba pokončali, da so bili v tistem avtomobilu — strojna pištola je vendar precej zanesljivo orožje. Po tem takem ni nevarnosti, da bi se morali pokoriti za to, če mi vendar že poveste resnico.«

»Dober svet vam dam, odkritosrčen, dober svet, je zdajci živahno izpregovorila. »Odpotujte, ne ostanite niti ure več v New Yorku. — Če mesta ne zapustite, vas ne reši ne Bog ne živa duša, kajti sklenili so, da vas brezpogojno ubijejo. — Poslušajte me in odpotujte takoj.«

»Ne smešite se, grofica, takšno besedičenje se vam ne prilaga.«

Ugriznila se je v bele rokavice, kakor da bi jih hotela z zobmi raztrgati.

»Posvarila sem vas — in vas še svarim!« je zavpila. »Ne zanašajte se na svojo pamet in moč — obe stajalovi proti pasji zavrnjenosti, ki vam streže po življenju. — Zapustite New York, dokler ni prepozno!«

Položila mu je roko na komolec, kakor da bi ga zaklinjala — Ryder je prestregel to roko in še enkrat vprašal:

»Ali mi poveste ime ali ne?«

»Ne morem — ne morem!« je zakričala.

Izpustil je njeno roko, in grofica je udarila v hlipajoč jok, od katerega ji je vzdrgetavalo vse telo. Nekaj časa jo je gledal, ko se pa le ni pomirila, jo je zgrabil za ramo in jo stresel.

»Takoj bova pred vašim hotelom, je osorno velel, »zberite se že!«

Vrgla se je vznak na blazino, zaprla oči in globoko zasopla — ko je voz obstal, se je imela spet docela v oblasti.

»Bravo, je tiho dejal Ryder, ko ji je pomagal iz voza, »če se smehljate, ne more nihče nič opaziti — kvečjemu trepalnice bi v dvigalu pobesil, da sem na vašem mestu.«

In glasno je dodal:

»Do svidenja, grofica!«

— — —

Ko se je Charles Ryder vrnil domov, je bil nje-

gov načrt za nadaljnje ravnanje zasnovan. Najprej je telefoniral Ravenna.

»Majhno gostijo mislim prirediti pri Francescu, mu je napovedal, »in sicer bi rad povabil vse goste s striceve zadnje večerje, kolikor jih je še živih.«

»Koga hočete povabiti?« je začudeno vprašal Italijan.

»Ljudi, ki so bili tisti večer pri mojem stricu, je Ryder ponovil. »Ker pa nisem več z vsemi v najboljših odnosih, a mi je vendar do tega, da bi jih videl polnoštevilno zbrane okrog sebe, sem mislil, da naj bi prišlo vabilo od vas — ali mi hočete storiti to uslugo?«

»Saj veste, da vam rad storim vsako uslugo, ki je v mojih močeh, je odvrnil Ravenna.

»Iskrena hvala!... Tistim, ki se z njimi še nisem sprl, lahko brez skrbi zaupno namignete, da sem gostitelj jaz — ako vas je volja. — In še nekaj: recite Elizi Durante, naj obleče za to priliko svojo najlepšo obleko.«

»Če ji sporočim to vašo besedo, se bo gotovo nališpala, da nikoli tega.«

»Ljubezna stvarca je — «

»In kdaj bode zadeva?« je vprašal Ravenna.

»To prepustim vam — uredite tako, da bodo vsi utegnili — najljubše bi mi bilo seveda že drevi... Prišlo bi nas torej deset oseb, če se ne zgodi ta čas kak nov umor in če se nam dotle posreči, da najdemo Marleno Sutherland.«

»Menda sem slišal, da se je vrnila, je odvrnil Ravenna. »Kaj vam niso vaši detektivi še nič poročali o tem?«

Dunajski mednarodni jesenski velesejem

se bo vršil od 15. do 22. odnosno 23. oktobra 1939

Jugoslovenski obiskovalci dobivajo brezplačen vizum za potovanje v Nemčijo proti izkazilu sejske legitimacije

VELIK POPUST NA ŽELEZNICAH

MALI OGLASI

CENE MALIM OGLASOM

Po 50 par za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 3.— za šifro ali dajanje naslovov plačajo oni, ki iščejo službo. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 12.—. Dopolni in ženitve se zaračunajo po Din 2.— za vsako besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 20.—. Vsi ostali oglasi se zaračunajo po Din 1.— za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 17.—.

Službo dobi

Fino kuharico
prvo vrsto v kuhinji in pripravljanju, 2 dolgoletni izkušnji, iskan. Ponudbe na: Frau von Hunkar, Turniš, pošta Ptuj. 27222-1

Prodajalco

zmožno voditi trgovino z deželimi pridelki, z znanjem nekaj gospodinjstva, sprejemni takoj v službo. Plača po dogovoru. Pisarne ponudbe na podružnico Jutra Jesenice pod »Mline«. 27592-1

Pletilskega

pomočnika
iščem. Javi naj se z zahtevno plačo na trikotno Andrija Hubert, Sid, Srem. 27593-1

Negovalco

za dete iščem za Split. Po slati je treba sliko in pričevanje. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 27597-1

Frizerko

solidno delavko, sprejemem. Plača 1000. Nastop 1. novembra. Ponudbe na podružnico Jutra Ptuj pod »Stalno mesto«. 27603-1

Trgovski pomočnik

vojakišni prost, zdrav in močan, z dobrim pričevanjem, po možnosti s šoferkim izpitom, dobi mesto v večji trgovini z mešanim blagom. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Gorenjsko«. 27602-1

Krojaški pomočnik

večji moškega in damskega dela, dobi takoj mesto pri Gorčar, Sv. Petra cesta. 27603-1

Mehanika -

pomočnika
sprejemam takoj. ADLER service, I. M. Kenda, Keršnikova ul. 27622-1

Frizerko

dobro moč, iščem za takoj za samostojno delo. Šipuš Miro, Črnuče pri Ljubli. 27623-1

Hišnik

dobi pristojevanje, razsvetljavo in možnost zaslužka v različni na Strojenskem. Prednost upokojenci z malo družino. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Hišnike«. 27620-1

Več čevljarjskih

pomočnikov
sprejme takoj Josip Flux, Nova vas 28, Celje. 27627-1

Pečarje

več sposobnih delavcev za Lutz peč. sprejemamo takoj. Rupena - Lutz, Ljubljana, Šiška. 27632-1

INSERIRAJ

V »JUTRU«!

Službe išče

Dentist
Poljak, prvovrstni operater in tehnični strokovnjak, isče mesto. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Trcu 3000«. 27016-2

Gospodična

pridna in poštena, katere je želja samostojno voditi trgovino z meš. blagom, želi službo v trgovini, najraje na deželi. Cenji, dopise na ogl. odd. Jutra pod »Hišnik«. 27591-2

Inteligentno dekle

večje samostojnega gospodinjstva, želi službo pri samostojni gospodini ali gospodu. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 27587-2

Kuharica

srednjih let, popolnoma samostojna, dobra gospodinja želi s 15. oktobrom stalne službe pri boljši družini ali samostojnem gospodu. — Cenji, ponudbe poslati na podružnico Jutra v Celju pod »Kuharice«. 27626-2

Vajenci (ke)

Učenca
s primerno šolsko uspešnostjo, z dobrim pričevanjem, po možnosti s šoferkim izpitom, dobi mesto v večji trgovini z mešanim blagom. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Gorenjsko«. 27602-1

Vajenec

kateri ima veselje do učenja trgovine, manufakturne in mešane, priden, delaven vajen vsakega dela, išče mesto. Ima 4 mešanske šole, za poštenost jamčim (oč). Alojz Fabjan, Črnomelj, trgovina čevljev. 27609-44

Zaslужek

Dekle
pridno in pošteno, ki zna kuhati, išče službo že za 15. oktober. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Hišnike«. 27457-3

Pouk

Akademikarka
filozofka
instruira vse predmete do 4. gimnazije, za višjo pa francosino, nemščino. — Cenji, ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Hišnike«. 27598-4

Strojepisni pouk

Večerni tečaj, oddelki od pol 7. do 8. in od pol 8. do 9. ure. Pouk tudi po diktatu. Vpisovanje dnevn. pričetek 14. oktobra. Christofor učni zavod, Dombranska cesta 15. Največja strojepisnica! 27617-4

Potniki

Preklic
G. Krajcu Francu iz Ljubljane prepovedujem za moje firmo vsako nadaljnje delo in ga pozivam, da mi takoj vrne naročilnico in vzorce. Kresič Ivan, trgovina, Ljubljana, Zaloška c. 45. 27599-5

Kupim

Razmnoževalni
aparati
ciklostil ali podobno in veliko ateljejsko fotoaparat. Kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Dobro ohranjenost«. 27466-7

Auto, moto

DKW avto
dvostopenjski kabriolet, DKW 4 sedežno limuzino, malo voženo, letoš. model, WANDERER, 4- in 6-cilindrski limuzini, vsi vozovi v brezhibnem stanju, Harley Davidson, s priklopi, prodaja po likvidacijskih cenah DKW zastopstvo. J. LOVSE, Tyrševa 35. 27414-10

Malo vožen avto

boljše znamke, kupim. — Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Takoj gotovina«. 27619-10

Kapital

Vlozne knjižice
Kmetke posojilnice ljubljanske din 100.000 kupim proti takojšnji gotovini. — Ponudbe z navodno najnižje cene na ogl. odd. Jutra pod »Gotovina 333«. 27594-16

Vojno škodo

kupim. Plačam takoj. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 27618-16

Posest

Tovarno usnja
75.000 — tovarno olja 420.000 — posestvo 15 ha s trgovsko enonadstropnico Dolensko 450.000 — posestvo z vilo 120.000 — hišo, center 450.000. — gostilno, center 600.000. — in druge objekte prodaja Realiteta pisarna, Ljubljana, Gosposvetska 3. 27425-20

Kupim vilo

dvostanovanjsko, rentabilno v Ljubljani ali okolici. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Hišnike«. 27615-20

Stanovanje

Sobo in kuhinjo
solončno, oddam mirni gospodini. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 27472-21

Dvosob. stanovanje

oddam za 1. november. Cesta 29. oktobra 23. 27501-21

Lokali

Gostilno na račun
oddam samski gospodini, katere je zmožna kavičev do 15.000 din. Oktobra v hiši, na prometnem kraju Savinjske doline, nastop 1. novembra. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Zvesta«. 27588-19

Enosob. stanovanje

pritično, 350 din mesečno, oddam za november. Rožna ulica 21 pri Sv. Jakobu. Informacije istostan v I. n. 27621-21

Stanovanja

Stanovanje
3 sob, z vsemi pritlikinami blizu centra iščem za november. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Stalno«. 27629-21a

Sobo odda

Sobo
veliko, opremljeno ali prazno oddam 15. oktobra 27. 1. novembra v centru. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 27607-23

Sobo s hrano

in vso okrbno za dve osebi oddam. Sv. Jakoba trg 5. 27600-23

Dve prazni sobi

priljubljani za ordinacijo ali pisarno, oddam v centru mesta. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 27604-23

Opremljeno sobo

z vso okrbno oddam najraje dijaku. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 27610-23

Opremljeno sobo

oddam takoj gospodu ali gospodini v bližini pivovarne Union. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 27628-23

Komfortno sobo

oddam boljšemu gospodu ali gospodini za takoj ali pozneje v bližini Ilirije. — Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 27624-23

Opremljeno sobo

oddam 15. oktobra. Bleiweisova c. 1-III, Jesenjo. 27630-23

Sobe išče

Sobo v Kranju
z vso okrbno iščem za dijaka nižješolca pri profesorski rodbini. Plačam dobro. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Kranje«. 27547-23a

Za dijaka

17 letnega, iščem stanovanje z vso okrbno in primerim nadzorstvom. Ponudbe pod »Dijak 17« na oglasni odd. Jutra. 27601-23a

Separirano sobo

oddam za takoj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Hišnike«. 27608-23a

Dopisi

Dama
četrtletni jutrajški vhod v črno, dvignite pismo pod »Hišnike«. 27593-24

Dva samostojna

obrtnika
želita spoznati dve prijateljici, stari od 20-30 let, v svrhu skupnega razvedrila, slika zaželena ter častno vrnjenja. Dopise na ogl. odd. Jutra pod »Hišnike«. 27586-24

Rebus Lovački rog

Sreda 11. t. m. opoldan v restavraciji. 27631-24

Informacije

Prošnja
Podpisani vlijudno prosim dotičnega gospoda, mislim, da je bil žel. uradnik, ki je bil nekako v početku meseca septembra t. l. na izletu v Prekmurju z neko damo (blondinko) ter je radi izgube orientacije prišel na Hodoš in si ob tej priliki ogledal državno mejo, da mi pošlje svoj popolni naslov. Njegov naslov mi je nujno potreben in mu bom za uslugo mnogo hvaličen. — Jakob Ogrinc, podprel. fin. kontrol. Hodoš, Prekmurje. 27589-31

Glasbila

Rabljeno violino
dobro ohranjeno, kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Violina«. 27625-26

Izgubljeno

Nalivno pero
črno in svinčnik v zelenem etujaju je bil izgubljen v bližini bežigradske gimnazije. Najditelj se naproša, da ga odda proti nagradi v pisarni tovarne Kuverta, Tyrševa cesta 67. 27606-28

Oseba

ki je pozabila fotografski aparat v tramvaju, proti splošni bolnici 7. X. zvečer, naj se zgleda v gostilni »Pod Stolom, Moste - Zirovnica, Gorenjsko. 27614-28

SERIRAJ

V »JUTRU«!

Uspešno oglaševanje le v »Jutru«

Umrla nam je nepozabna teta, sestrična in svakinja

Terezija Hočevar

zasebnica

Pogreb drage rajke bo v torek, dne 10. oktobra 1939 ob 1/2 5. uri popoldne izpred hiše žalosti v štepanji vasi št. 25 na pokopališče k Božjemu grobu.

Prosimo tihega sožalja.

LJUBLJANA, dne 9. oktobra 1939.

Anton Novak

in ostalo sorodstvo

APOLONIJA JERETINA

ROJ. CERIN

Pogreb pokojnice se bo vršil v torek dne 10. oktobra 1939 ob 3. uri popoldne iz mrtvaške veže zavetišča sv. Jožefa, Vidovdanska cesta, na pokopališče na Viču.

LJUBLJANA—IG, 9. X. 1939.

TONCI PALME, hči; JOSIP PALME, zet; JOŠKO in TONE, vnuka.

DRVA PREMOG

IV. SCHUMI

DOLENSKA CESTA

Od Vas je odvisno, da imate obliko vedno kot novo

zato jo pustite redno kemično čistiti ali barvati v tovarni